

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete
8100 Várpalota, Gárdonyi Géza u. 39.
Tel: 592-660 Pf.:76. Fax:592-676
e-mail:varpalota@varpalota.hu

158.

ELŐTERJESZTÉS

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének
2022. december 8-i ülésére

A határozati javaslat elfogadásához egyszerű többség szükséges.

Tárgy: Tájékoztatás Várpalota város 2022. évi környezeti állapotáról

Előterjesztő: Campanari-Talabér Márta polgármester

Előkészítő: Kotzó Szabolcs környezetvédelmi ügyintéző

Az előterjesztést megtárgyalta:

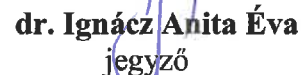
Humán Erőforrás Bizottság
Gazdasági Bizottság
Inota Városrész Önkormányzó Testülete

Az előterjesztés és a határozattervezet törvényességi szempontból megfelel.

Ellenőrizte:

Bérczes Beáta
jogi előadó

Sándor Tamás
aljegyző

dr. Ignácz Anita Éva
jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján - mely értelmében az önkormányzatok a környezet védelme érdekében elemzik, értékelik a környezet állapotát illetékességi területükön, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatják a lakosságot - a település 2021. évi környezeti állapotáról az alábbi tájékoztatást adom.

I. Hulladékgazdálkodás

1. Várpalota város kommunális hulladékainak elhelyezése

Várpalota városban keletkező települési szilárd hulladékok fajták szerint kerülnek gyűjtésre és különböző helyeken hasznosításra.

A közszolgáltatás keretében begyűjtésre kerülő hulladékokat (kevert települési hulladék, lom, zöldhulladék, szelektíven gyűjtött csomagolási hulladékok, válogatási maradék) 2019.06.30-ig a Várpalotai Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. gyűjtötte be a helyileg illetékes közszolgáltató, a Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként, de 2019. június 30. hatállyal a Várpalotai Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. jogutódlással megszüntetésre került. A jogutód a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. (továbbiakban Kft.) lett, amely változatlanul folytatja a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékok begyűjtését szintén a Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként.

Ezen kívül a Kft. továbbra is végzi az inert hulladékok (beton, téglá, cserép, kerámia, föld, kő) szállítását és az állati tetem hulladékok átvételét. A Kft. a fenti tevékenységek végzéséhez a tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezik.

A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását az alábbi táblázat foglalja össze:

HAK	Hulladék megnevezése	Kezelés módja	Kezelő megnevezése
20 03 01	Kevert települési hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
15 01 01	Papír és karton csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 05	Tetrapack csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 04	Fém (alumínium doboz) csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.

15 01 07	Üveg csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
20 03 07	Lom hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	Talajban történő hasznosítás Komposztálás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) Fehérvári Téglaiipari Kft. (Székesfehérvár, 200 23/5 hrsz.)
17 01 01	Beton hulladék	Talajban történő hasznosítás Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) Magyar Kötőrő Kft. (Várpalota, 0198/11. hrsz.)
17 01 02	Tégla hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 03	Cserép és kerámia hulladék	Talajban történő hasznosítás	Magyar Kötőrő Kft. (Várpalota, 0198/11. hrsz.)
17 01 07	Beton, téglá hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 05 04	Föld, kő, takaróanyag	Talajban történő hasznosítás Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) Magyar Kötőrő Kft. (Várpalota, 0198/11. hrsz.)
18 02 02	Egyéb, 1. kategóriájú állati tetem hulladék	Hasznosítás	Átvevő, tároló: Várpalotai Közzolgáltató Nonprofit Kft. Elszállító és feldolgozó: ATEV Zrt.
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota, 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)

A hulladékfajtákról és keletkezett éves mennyiségükről jelentés készült, melyet 2022. március 01-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya részére, a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékokról pedig havonta és negyedévente a közszolgáltató Depónia Nonprofit Kft. részére elektronikus jelentés formájában küldött meg a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. A jelentések határidőre elküldésre kerültek.

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos érvényes engedélyek:

Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. engedélyei

Engedély száma	Engedély tárgya	Telephely	Érvényességi idő
VE-09Z/05053-13/2018.	Nem veszélyes hulladékok előkezelése	Központi telephely-válogató és bálázó üzem (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2023.07.20.
PE/KTFO/0109 7-9/2021.	Nem veszélyes hulladékok szállítása, kereskedelme, közvetítése és gyűjtése	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2026.03.25.
PE/KTFO/0643 6-9/2019.	Minősítési engedély	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2022.12.31.
PE/KTFO/0463 9-9/2020.	Veszélyes hulladékok szállítása	1. Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.) 2. Várpalotai fűtőmű 3. Inota, Készenléti lakótelepi fűtőmű	2025.09.16.
19824/2007., utolsó módosítás: 29454/2010	Várpalota nem veszélyes hulladéklerakó D-i területrészt hulladéklerakási tevékenység felhagyása, lerakó utógondozása (I. terület)	Várpalota, 0271/hrszt. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	II. ütem: 2022. 10. 31. Engedély érvényessége: 2047. 10. 31.
22294/2010., utolsó módosítás: KTF-18535/2015., 66826/2015.	Nem veszélyes hulladéklerakó egységes környezethasználati engedélye (IPCC) (II. terület)	Várpalota, 0271/hrszt. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	I. ütem: 2018. 06. 30. II. ütem: 2026. 06.30. Engedély érvényessége: 2047. 05. 30.

A hulladékkezelési tevékenységet szolgáló tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételeket a hulladékgyűjtést végző gépjárművek, a targonca, a berendezések, eszközök, a hulladékgyűjtő edények, gyűjtőszigetek biztosítják.

Gépjárművek: 8 db gyűjtőjáratos, 3 db konténeres és 2 platós hulladékszállításra alkalmas tehergépjármű, 1 db aprítógép, és 1 db targonca.

Berendezések: automata bálázó prés a válogató és bálázó üzemben.

Eszközök: hidmérleg a központi telephelyen, drótok a bálák kötözéséhez, lapmérleg a bálázóban a bálák mérlegeléséhez.

2. A keletkezett hulladékok mennyisége fajtánként (2021.10.01-től 2022.09.30-ig)

HAK	Hulladék megnevezése	Várpalota város területéről begyűjtött hulladék mennyisége (kg)	Gyűjtési alkalmak
15 01 01	Papír és karton csom-i hulladék	205.228	szigetes hetente 2
			házhoz menő kéthetente 1
15 01 02	Műanyag csom-i hulladék	59.140	szigetes hetente 2
			házhoz menő kéthetente 1
15 01 04	Fém (alumínium) csom-i hulladék	5.834	szigetes havonta 1
			házhoz menő kéthetente 1
15 01 05	Tetrapack csom-i hulladék	11.917	szigetes havonta 1-2
			házhoz menő kéthetente 1
15 01 07	Üveg csom-i hulladék	62.110	havonta 2
17 01 01	Beton hulladék	1.637.920	folyamatosan, igény szerint
17 01 02	Tégla hulladék	334.800	
17 01 03	Cserép és kerámia	3.840	
17 01 07	Beton, téglá hulladék	352.780	
17 05 04	Föld, kő, takaró anyag	316.890	
18 02 02	Egyéb, 1 kat. állati hulladék	3.157	
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző	89.918	

	hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)		
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	335.360	havonta 1 (kivéve a téli hónapokat)
20 03 01	Települési kevert hulladék	5.264.510	családi házas övezetből hetente 1
			tömbházas övezetből hetente 2
20 03 07	Lom hulladék	88.800	évente 1, illetve igény szerint
Összesen		8.772.204	

3. A szelektív gyűjtők számának alakulása

- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő szigetek száma: 38 db (2021-ben 34 db)
- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő 1100 literes konténerek száma: 118 db (2021-ben 106 db)
- Családi házaknál, közületeknél, oktatási intézményeknél lévő 110 és 120 literes szelektív gyűjtőedények száma összesen: 1.937 db (2021-ben 1.804 db)
- Közületeknél, intézményeknél levő 1100 literes szelektív gyűjtőedények száma: 17 db (2021-ben 24 db)

4. A 0271 hrsz. alatti bezárt hulladéklerakó jelenlegi állapota

A hulladéklerakó területén monitoring hálózat működik, vízfigyelő kutak, gázkutak és magassági pontok kerültek kiépítésre. A környezetvédelmi hatóság részére minden év március 01-ig, a vízügyi hatóság részére pedig minden év március 31-ig összefoglaló jelentést kell készíteni az ellenőrzésekről, megfigyelésekről, vizsgálati eredményekről. A dokumentáció a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-nél megtekinthető.

Talajvíz figyelő monitoring kutak

A hulladéklerakó felszíni vizekre gyakorolt hatásának nyomon követésére 6 db talajvíz monitoring kutat üzemeltet a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft., melyekből meghatározott időközönként mintát kell venni és azt különböző paraméterekre vizsgálni kell. A rekultivációra és az utógondozásra vonatkozó engedély előírja a „lefolyástalan tó” mintavételezését is, melyet évente kell elvégezni. A mintavételezés rendjét a talajvíz figyelő monitoring kutakból és a lefolyástalan tóból az alábbi táblázat foglalja össze:

Mintavételi gyakoriság	Negyedévente	Fél évente	Évente
Mintavétel helye			
I., II., III., V., VI. kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium	összes anyag, szelén	oldott bárium, fenol, TPH
IV./A kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium, fenol, TPH	összes anyag, szelén	
Lefolyástalan tó			pH, fajlagos vezetőképesség, össz. keménység, KOI _k , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, TPH

A monitoring kutakból a mintavételezés 2022-ben március 29-én, június 21-én és szeptember 27-én már megtörtént, az utolsó negyedéves mintavétel pedig november végére tervezett. A 2021. évi utolsó negyedéves mintavétel november 24-én történt meg. A lefolyástalan tó mintavételezését 2022-ben március 29-én végeztette el a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

A lerakó körül csapadékvíz elvezető övások is kiépítésre került, melyből a csapadékvíz akkreditált mintavételezését és laborelemzését évente egyszer kell elvégeztetni. 2021-ben ez a mintavétel és elemzés május 10-én történt meg. A mintavételek alapján a környezeti elemek veszélyeztetése nem állapítható meg, az egykori lerakó konszolidációs folyamatával kapcsolatosan probléma nem merült fel.

Gázkutak

A rekultiváció részeként 12 db gázkút (G1-G12) fúrása, szelvényezése történt meg 2011. március 23-24-én. A kutak kialakítását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. 2011.04.01-én jelentette be a Környezetvédelmi Hatóság részére. A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével, 2017-ben kialakításra került a lerakó új területén 6 db gáz-kiszellőző kút (G13-G18), melyeknek a mintavételezését a már meglévő 12 db gázmonitoring kút mintavételezésével egyidőben végezték el. A Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. - 19824/2007. ügyszámú, 77408/07 iktatószámú rekultivációs témájú engedélyének 5.07 pontjában előírtaknak megfelelően - a hulladéklerakó-gáz vizsgálatához szükséges mintavételt évente kétszer elvégzi. 2022-ben az első mintavételezés és elemzés június 20-án történt meg, a második pedig november végére tervezett. (A 2021. évi második mintavétel november 24-én történt meg.)

A mintavételt és a vizsgálatokat a KVI-PLUSZ Környezetvédelmi Vizsgáló Iroda Kft. végezte/végzi. Az átlageredményeket alapul véve a hulladéklerakó-testben a gázképződés - az előző évekhez hasonlóan - összességében ingadozónak mondható.

Diffúz légszennyező forrás

A kommunális hulladéklerakó - helyhez kötött diffúz levegőszennyező forrás - légszennyezésének mértékéről a 2021. évre vonatkozó éves jelentést, a vonatkozó jogszabály szerint 2022. március 31-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya részére a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megküldte.

Magassági pontok

A hulladéklerakón történt megfigyelésekről és mérésekről összeállítandó éves jelentéseknek tartalmaznia kell a lerakó hulladéktest szintjének adatait is. A hulladéklerakó területén 2010-ben 6 db pontból álló referenciapont hálózat került kialakításra (MP-1 – MP-6). A ponthálózat 6 magassági ponttal (MP-10 – MP-15) történő bővítésére 2012-ben került sor, amelyek azonban 2016-ban a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakaszának építési munkálatai miatt megsemmisültek. 2017-ben a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével kialakításra került a lerakó új területén 3 db új magassági pont (SMK1, SMK2, SMK3), valamint a 2016-ban megrongálódott MP-1 magassági pont is kijavításra került, így 2019-ban összességében 9 pont állt rendelkezésre a magasság meghatározásához.

A magassági szinteket a Pannon Geodézia Kft. mérte fel a tavalyi esztendő végén, 2021. december 15. és 20. között. Az adatok bizonyítják, hogy a terület konszolidálódása, tömörödése folyamatban van. A 2022. évi mérés november végére tervezett.

Állati eredetű hulladékok

A nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendelet alapján a települési melléktermék gyűjtőhely működési szabályzata alapján üzemel. A Veszprém

Megyei Kormányhivatal az egykori nem veszélyes hulladéklerakón található állati hulladék gyűjtőhelyet 2013. áprilisban nyilvántartásba vette.

A fent hivatkozott jogszabály egyik lényeges pontja, hogy a települési gyűjtőhelyen összegyűjtött állati eredetű mellékterméket 1. kategóriájúnak kell tekinteni, és így továbbszállítani a melléktermék kezelésére engedélyezett létesítménybe. A jogszabály alapján a hulladéklerakón megszűnt a 2. kategória szerinti állati hulladékok bevétele. Várpalotáról az állati hulladékokat továbbra is az ATEV Zrt. szállítja el.

A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak lezárultával az állati eredetű hulladékok gyűjtőhelye áthelyezésre került az egykori hulladéklerakó mellett található eb rendészeti telep mellé. A gyűjtőhely a jogszabályi előírásoknak megfelel.

Inert hulladékok

Az inert hulladékok leadására 2021-ben is a Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. inotai telephelyén (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) van lehetősége a lakosságnak vagy a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-től lehet konténert bérelni ezen hulladékok elszállíttatására.

Új szolgáltatások, gépek vonatkozásában a 2022. évi állapotról történő változások leírása

2022-ben a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. 1 db hulladékgyűjtő tehergépjárművet szerzett be és nem vezetett be új szolgáltatásokat az előző évhez képest.

Sütőolaj gyűjtése Várpalotán

Várpalota város is csatlakozott a „CseppetSem!” használt sütőolaj-begyűjtési rendszerhez, így nálunk is megjelentek azok a gyűjtőedények, ahová a lakosság a háztartásokban keletkezett használt sütőolajat és sütőzsiradékot leadhatja. A „CseppetSem!” program keretében korlátlan mennyiségben és zárt csomagolásban (PET-palackban vagy befőttesüvegben) a város 9 pontján adható le nem csak használt sütőolaj, hanem sütőzsír, kókusz- és pálmaolaj.

A gyűjtött mennyiségekről a szolgáltatást végző Biotrans Kft. minden évben (2021 esztendő végétől kezdődően) összesített jelentést küld Várpalota Város Önkormányzata részére. Az elmúlt 12 hónap során összesen 8408 kg olaj került összegyűjtésre a várpalotai gyűjtőpontokon.

II. Természet- és tájvédelem

1. Természetvédelem

Várpalota város közigazgatási területe két nagyobb egységre tagolható a természeti környezet szempontjából is. A Keleti-Bakony egysége a város északi felében határozza meg a földtani, domborzati tényezőkön túl az élővilág képét is. A város déli fele a Sárrét kistájhoz tartozik.

A Keleti-Bakony élővilágának rövid jellemzése az alábbi:

A kistájon belüli nagy különbségekre jellemző, hogy amíg Tés környékén még bükkösök találhatók, addig Várpalota környékén már olyan kevés a csapadék, hogy a zárt erdők kialakulásának feltétele sem biztosított. Emiatt a terület természetes növénytakaságai sokfélék: a Tési-fennsík é-i részén a bükkösök, bükkös sziklaerdők, fajgazdag elegyes tölgyesek fordulnak elő, a D-ies oldalakon (így Várpalota környékén is) a száraz gyepek, elegyes tölgyesek váltják fel, ahol a sziklagyepek, bokorerdők, mészkedvelő és cseres-kocsánytalan tölgyesek is előfordulnak. A meredek falú völgyekben ezek a társulások még jobban összekeverednek, mint a fennsíki részeken. A sziklaerdei fajok azért is kiemelkedőek, mert hazai elterjedésüknek itt található a súlypontja. Jellemző fajok a mohos csitri (*Moehringia muscosa*), a piros madárbirs (*Cotoneaster integerrimus*), a hosszú levelű buvákfű (*Bupleurum longifolium*). További kiemelt fontosságú fajok a cifra kankalin (*Primula auricula*), szürke bogáncs (*Carduus glaucus*), tarka nádtippán (*Calamagrotis varia*). A sziklagyepek fajai a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), gombos varjúköröm (*Phyteuma orbiculare*), a keserű pacsirtafű (*Polygala amara*), a kövér daravirág (*Draba lasiocarpa*) és a henye boroszlán (*Daphne cneorum*). A hegyláb felé az erdők egyre nyíltabbá válnak, helyüket inkább a száraz gyepek váltják fel, ezek jelentősebb fajai a kishévízű hangyabogáncs (*Jurinea mollis*), az ezüstös útifű (*Plantago argenta*), az árvalevelű len (*Linum tenuifolium*). Ennek a tájtypusnak a legszebb példája a Baglyas-hegy. Várpalota környékén a löszös talajra jellemző sztyepek is előfordulnak. A kistáj további jellegzetes lágyszárú fajai (sásfélék vagy a harangláb) mellett, számos védett és veszélyeztetett növényfaj is megtalálható: tarka kosbor, sömörös kosbor, fehér madársisak, árvalányhaj-fajok, magyar körte. Az özönfajok közül az aranyvessző fajok (*Solidago*), az akác (*Robinia pseudoacacia*) a jellemző. Állatvilága is változatos. A gímszarvas, őz, vaddisznó, borz, vörös róka, fácán gyakori e területen. Előfordulnak védelem alatt álló vagy veszélyeztetett állatfajok is. A sokféle lepkefaj mellett az orrszarvúbogár, a hősincér és a szarvasbogár sem ritka. A térségben rendszeresen táplálkozó és vonuló madarak és a fészkelők együtt közel 130-150 fajba sorolhatók. Ezek közül is kiemelkednek a védett fajok: fehérhátú harkály, fakopáncsok, gyurgyalag, kerecsensólyom, kövirigó, kuvik, szalakóta. Az emlősök közül jelentősek a denevérfajok, a pelék, a mókus, a nyuszt, az ürge, a vadmacska. A tavak környékén is sok védett vagy veszélyeztetett állandó vagy vonuló madár figyelhető meg. Több tóban is megfigyelték vidracsaládok jelenlétét.

A Sárrét élővilágának rövid jellemzése az alábbi:

A délnyugat – északkeleti törésvonalak mentén árkos süllyedéssel keletkezett Balaton és Velencei tó egykor összefüggő vízrendszert alkotott. Az éghajlat szárazabbá válásával és a feltöltődés következtében a vízfelületek különváltak. A két tó között mocsarassá vált, majd kiszáradt területen jött létre a Sárrét. A Kis-Balatonra emlékeztető egykori gazdag vízi és madárvilág a lecsapolások és a mezőgazdasági művelés következtében már elszegényedett. A

Sárrét nyugati - a Várpalotai térségbe nyúló – területét mocsársárrét jellemzi. A mocsársárrétek talaja a vízjárásnak erősebben kitett, talajuk tél végén és tavasszal, vízzel telített, nyárra azonban teljesen kiszárad. A levegős viszonyok között szerves-anyag tartalma gyorsan lebomlik, rajta tözegképződés nem figyelhető meg. A térségben egy sajátos élővilágú változata az úgynevezett sédbúzás mocsársárrét fordul elő. Névadó faja a gyepes sédbúza, mely sűrű zombékokat képez. Gyakori a fehér tippán, a pelyhes selyemperje, a réti és kúszó boglárka, valamint sásfajok (réti sás, muhar sás, rókasás). Uralkodó fafajai, a fehér és a törékeny fűz, valamint a fekete nyár. Tipikus erdőtársulásai a fűz-nyár-éger ligetek, a tölgykőrös-szil ligeterdők és a pusztai tölgyesek. Cserje szinten gyakori faj a fekete bodza és a kányabangita. Jellemző fűfélék a kék perjés, franciaperjés és a csenkeszes. Az özönfajok közül a bálványfa, a selyemkóró, az akác és a japánkeserűfű-fajok említhetők. A sekély bányatavakban gazdag Sárrét, kiváló élőhelyet biztosít nemcsak a hazai, de az átvonuló gázló és vízi madarak számra is (fehér gólya, szürkegém, szürke cankó, nagyköcsag, vöcsök, kis vízcicsibe, nádirigó, stb. Az elhagyott homokbányákban jelentős nagyságú gyurgyalag és partifecske populáció talál fészkelési lehetőséget. A környék gazdag ragadozó madarakban is. Gyakori a barna rétihéja az egerészölyv és a kékvércse. A Sárrét - a madarak mellett - számtalan emlősállatnak biztosít élelmet és bújóhelyet (mezei pocok, mezei nyúl, sün, patkósorrú denevér, vörös róka). A tavak környékén szép számban fordul elő a vízisikló, a mocsári teknős és a barna varangy, gyötrő szúnyog és a szitakötő.

Védett területek:

A természetvédelmi tevékenység törvényi háttérét részben az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény adja, másrészt az ezt kiegészítő rendeletek. A törvény 6. § (2) bekezdés alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

Az 1996. évi LIII. törvény 6. § (2) bekezdés alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A település nem rendelkezik egyedi tájérték kataszterrel. Ennek elkészítése tovább segítené ezen értékek megóvását. A törvényi szabályozás új elemként a természetvédelem feladatait kiterjeszti a védett területeken, fajokon kívül az ún. "természeti területekre" is, vagyis azon területekre, ahol az emberi beavatkozás nem volt túl jelentős, tehát a területet még természetközeli állapotban lévőnek tekinthetjük. A törvény 15. § (1) (a) pontja szerint ide tartozik például az erdő, gyep, nádas, művelési ágú termőföld.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti területek használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását.

Az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelveket egyesíti magában a Natura 2000 program, melyet az Európai Unió indított a biológiai sokféleség csökkenésének megakadályozására. Ezt a célt olyan védett területek hálózatával kívánja elérni, amelyek az egész kontinens szempontjából legjelentősebb, egyedi vagy veszélyeztetett fajokat és élőhelytípusokat őrzik.

A Natura 2000 területekre vonatkozó részletes szabályozást a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet tartalmazza.

Várpalota közigazgatási területének jelentős részén a Keleti-Bakony (HUBF20001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület található, az alábbi helyrajzi számok érintettek közvetlenül.

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A terület fő célkitűzései:

Kerülni kell a nagy kiterjedésű (>10ha) egybefüggő erdőfelújításokat, és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulását. A homogén tér- és korszerkezet javítandó az erdei élőhelytípusokban. Hosszú távon az egykorú erdőfoltok kezelésénél előtérbe kell helyezni a szálaló üzemmódot. A jelölő erdei élőhelyeken a természetszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának, elhárítása. A területen található nem őshonos (pl. muflon, dämvad) vadfajok visszaszorítása. A gyertyános-tölgyes, és bükkös erdőállományok tekintetében, amelyek a klímaváltozás által leginkább veszélyeztetettek, kerülni kell az eredeti célállomány felújulását veszélyeztető felújítási módokat. A területen a jelölő (gazdasági jelentőségű) erdei élőhelyek típusonként külön vizsgált- korosztályszerkezete esetében az idős állományok (80 év fölött) legalább 20%-os arányának biztosítása. Fokozatos felújítógáccsal kezelt területeken, ahol a felújítás már elkezdődött, a végvágás során legalább 10 % hagyásfa, illetve hagyásfacsoport valamint odvas fák maradjanak fenn, vagyis FVV előírásnál ne maradjon 100 %, hanem az eredeti fakészlet (első bontás előtti fakészlet) 90 %-a. A véghasználat megkezdése előtt történjen a hagyásfa csoportok kijelölése szélálló, általában szegélyeken található csoportok meghagyásával. A hagyásfa csoportokban a továbbiakban művelési és használati tevékenységet nem szabad végezni. A sekély talajú meredek lejtőkön kialakult sziklai erdőkben és molyhos tölgyeseknél a fahasználat (EÜ termelés is) teljes mellőzése szükséges. Állományaik vágáskor nélküli talajvédelmi rendeltetésű erdőként kezelendők. A déli oldalon található cseres-tölgyesek természetes felújítása során fokozatos áttérés szálaló vágásra. A területen előforduló xilofág rovarfajok (havasi cincér, nagy hőscincér, szarvasbogár) és a denevérfajok (pl. nagyfülű denevér) állományainak fennmaradása érdekében a csúcsháradt faegyedek, odvas fák kímélete. A szubpannon gyepek becserjésedésének, és technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása. Az ürge élőhelyén a rendszeres legeltetéses gyepezés biztosítása. A Magyar Honvédség kezelésében lévő területeken futó, katonai tevékenységhez köthető úthálózat felülvizsgálatával, a felesleges utakon történő közlekedés visszaszorítása, szükség szerinti megakadályozása; a szubpannon sztyepek egybefüggősége érdekében.

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Az országos állományhoz viszonyított arány

A: 100% \geq p > 15%,

B: 15% \geq p > 2%,

C: 2% \geq p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok	Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				
			állandó	szaporodó / fészkelő	telelő		átvonuló / gyülekező
Dunai tarajosgöte		<i>Triturus dobrogicus</i>		-			C
Vöröshasú unka		<i>Bombina bombina</i>		-			C
Sárgahasú unka		<i>Bombina variegata</i>		-			C
Eurázsiai rétisáska		<i>Stenobothrus eurasius</i>		10000 - 10000			B
Lápi tarkalepke		<i>Euphydryas aurinia</i>		100000 - 100000			A
Csüngő araszoló		<i>Phyllometra culminaria</i>		10000 - 10000			B
Fstös ősziaraszoló		<i>Lignyoptera fumidaria</i>		10000 - 10000			A
Havasi cincér		<i>Rosalia alpina</i>		200000 - 200000			B
Vérfü-hangyaboglárka		<i>Maculinea teleius</i>		300 - 300			C
Magyar tarsza		<i>Isophya costata</i>		1000 - 1000			C
Csíkos medvelepke		<i>Callimorpha quadripunctaria</i>		-			C
Nagy hőscincér		<i>Cerambyx cerdo</i>		-			C
Gyászscincér		<i>Morimus funereus</i>		300000 - 300000			C
Díszes légivadász		<i>Coenagrion ornatum</i>		-			C
Sötét hangyaboglárka		<i>Maculinea nausithous</i>		-			C
Piros kígyószisz		<i>Hypodryas maturna</i>		-			C
Sárga gyapjasszövő		<i>Eriogaster catax</i>		-			C
Skarlátbogár		<i>Cucujus cinnaberinus</i>		1000 - 1000			C
Nagy tűzlepke		<i>Lycaena dispar</i>		-			C
Nagy szarvasbogár		<i>Lucanus cervus</i>		-			B
Nagyfülű denevér		<i>Myotis bechsteinii</i>		1200 - 1200			B
Molnargörény		<i>Mustela eversmannii</i>		50 - 50			C
Ürge		<i>Spermophilus citellus</i>		5000 - 5000			C

Név	Tudományos név	állandó	Állománynagyság (min-max)			
			szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Közönséges vidra	<i>Lutra lutra</i>		10 - 10			C
Közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>		500 - 500			C
Hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>		500 - 500			B
Csonkafülű denevér	<i>Myotis emarginatus</i>		100 - 100			C
Leánykököröcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>		50000 - 50000			C
Magyar gurgolya	<i>Seseli leucospermum</i>		30000000 - 30000000			A
Szent István-szegfű	<i>Dianthus plumarius regis-stephani</i>		2000000 - 2000000			A
Fénylő zsoltina	<i>Serratula lycopifolia</i>		12000 - 12000			A
Homoki nőszirm	<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>		5000 - 5000			C
Sziklai illatosmoha	<i>Mannia triandra</i>		50 - 100			A

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
<u>7230</u>	mészkedvelő üde láp- és sásrétek	226.5	1
<u>91M0</u>	pannon cseres-tölgyesek	4077.03	18
<u>8210</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226.5	1
<u>6240</u>	pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők	7248.05	32
<u>8160</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226.5	1
<u>6190</u>	pannon sziklagyepek	2500	1
<u>40A0</u>	kontinentális sziklai- és sztyeppcserjések	226.5	1
<u>3260</u>	gyors áramlású vízfolyások hínárnövényzete	226.5	1
<u>6520</u>	veres csenkeszes rétek és sovány gyeppek	226.5	1
<u>91H0</u>	pannon molyhos tölgyesek	3397.52	15
<u>9180</u>	törmeléklejtő- és szurdokerdők	226.5	1
<u>9130</u>	szubmontán és montán bükkösök	1812.01	8
<u>9150</u>	sziklai bükkösök, sziklai hárserdők és hársas-berkenyész sziklaerdők	226.5	1
<u>91E0</u>	éger- és kőrsligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	226.5	1
<u>8310</u>	nem látogatható barlangok		1
<u>91G0</u>	pannon gyertyános-tölgyesek	906.01	4
<u>6410</u>	kékperjés láprétek	226.5	1
<u>6210</u>	szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyeppek	226.5	1

A nemzeti ökológiai hálózatnak szintén kiemelt feladata van, ugyanis a kis kiterjedésű természetközeli területek ugyanis hosszú távon, elszigetelten, a folyamatos külső természetromboló hatások közepette nem képesek biodiverzitásukat, fajgazdagságukat fenntartani, ezért szükséges a természetvédelmi szempontból értékes területeket egységes ökológiai rendszerbe kapcsolni, és ezáltal természeti értékeik megőrzését elősegíteni. Az ökológiai hálózat biztosítja az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának háttérét. A Nemzeti Ökológiai Hálózat szintjeit az alábbi definíciók segítségével mutathatjuk be.

A Nemzeti Ökológiai Hálózat

Az országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes, illetve természetközeli területek és az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek. A nemzeti ökológiai hálózatnak szintén kiemelt feladata van, ugyanis a kis kiterjedésű természetközeli területek ugyanis hosszú távon, elszigetelten, a folyamatos külső természetromboló hatások közepette nem képesek biodiverzitásukat, fajgazdagságukat fenntartani, ezért szükséges a természetvédelmi szempontból értékes területeket egységes ökológiai rendszerbe kapcsolni, és ezáltal természeti értékeik megőrzését elősegíteni. Az ökológiai hálózat biztosítja az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának háttérét. A Nemzeti Ökológiai Hálózat szintjeit az alábbi definíciók segítségével mutatjuk be.

Magterület

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Ökológiai folyosó

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Pufferterület

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan rendeltetésű területek tartoznak, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek. Az alábbi térképen az ökológiai hálózat várpalotai elemeit mutatjuk be. Az ábrán látszik, hogy magterületi besorolás pufferterületek és ökológiai folyosók egyaránt találhatóak a város területén.

Az ökológiai hálózat várpalotai elemei Forrás: TIR (Természetvédelmi Információs Rendszer)

2. Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület

Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület (Szabó-féle homokbánya) földtani természeti értéként, a magyarországi miocén képződményeken belül, a kora-bádeni korú homokösszlet az egykori tengerparton a hullámverés által felhalmozott puhatestűek (elsősorban csigák és kagylók) kiváló megtartású vázmaradványainak egyedülálló lelőhelye. Az itt előforduló több mint 400 puhatestű fajon kívül közel 100 foraminifera (mészvázas egysejtű) fajt is találtak a homokban. Mint különleges jelentőségű ősmaradvány lelőhely és egyben geológiai alapszelvény kapott védelmet. A Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület legfőbb értékét ez a hazai viszonylatban egyedülálló ősmaradvány-együttes jelenti. A védett feltárás ezidáig elsősorban tudományos (öslénytani és rétegtani) és felsőoktatási célokat szolgált, azonban a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: BfNPI), mint kedvezményezett a KEHOP konstrukción belül, sikeresen pályázott - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján kiemelt természetvédelmi védettséggel rendelkező - Várpalotai homokbánya Természetvédelmi Terület átfogó megújítására, egy mindenki számára elérhető geológiai bemutatóhely kialakítására.

A Várpalotai Homokbánya TT területe – a BfNPI által koordinált - a „Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban” elnevezésű, KEHOP-4.1.0-15-2016-00038 azonosító számú projekt egyik beavatkozási helyszíne. A teljes projekt célja a BfNPI által alapított és fenntartott Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark területén található különböző földtudományi természeti értékek védelme és bemutatásának növelése.

A projekt munkálatai során helyreállításra kerülne a leromlott állapotú deszkából álló védőkorlát és az azt tartó oszlopok. Megvalósulna a kerítés cseréje és meghosszabbítása is. A teljes védőtető felújítása is megtörténne a tartó lábak közötti vékony takarólapok cseréjével, és a funkcióját jelenleg nem ellátó vízelvezető árok rekonstrukciójával. A tervezett beavatkozások során a védett feltárás és környékének kíméletes megtisztítása (megtelepedett növényzet, gyökerek eltávolítása stb.) is elvégzésre kerülne a jó láthatóság, a bemutatathatóság és a földtudományi kutatási cél érdekében.

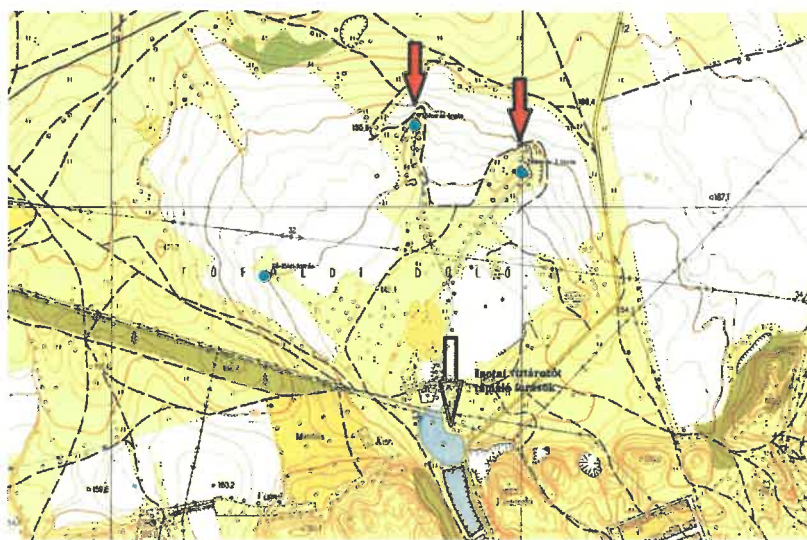
A földtudományi természeti értékek természetvédelmi célú bemutatása érdekében egy tanösvényt alakítanának ki 217 méteres szakaszon, összesen hét állomással és hét darab

interaktív táblával. A tanösvény az alapszelvény ismertetésén túl, további látnivalóként – egy regionális kőpark formájában – a környék kőzettípusait, köztük kovásodott fatörzseket, illetve jellemző ősmaradványok makettjeit is bemutatja majd, melyek telepítése már megtörtént. A tanösvény nyomvonalán kellő mértékű cserje-, és bozótirtást is elvégzik, valamint a csoportos szakvezetésekhez és programokhoz erdei bútorokat helyeznek ki. Az Igazgatóság 2022. 10.18. napján kelt tájékoztatása alapján, a megvalósulás érdekében lefolytatott összesen négy közbeszerzési eljárás során végül 2022.08.30-án sikeres eljárást tudott zárni a BfNPI. Az ajánlat azonban a rendelkezésre álló forrásnál magasabb összegű volt, így a Nemzeti Park többlettámogatási kérelmet nyújtott be az Irányító Hatóság részére, melynek várhatóan csak jövő év elején lesz eredménye.

A BfNPI álláspontja szerint, a tervezett fejlesztés növelheti nem csupán az érintett természetvédelmi terület, hanem a környezete presztízsét és elismertségét is, valamint méltó módon járulhat hozzá a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által alapított és fenntartott Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark ismeretterjesztéssel és geoturizmussal kapcsolatos céljainak a megvalósításához.

3. Ex Lege források

A Várpalota, Inota városrésztől északra található, az emelkedő karsztvízszint hatására látványosan megerősödő fakadó források (Ihar- és Sár, vagy Téglás-forrás) ügyében Önkormányzatunk folyamatos kapcsolatban áll a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal. (A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva ezen források védelem alatt állnak, védelmükkel a hatáskörrel rendelkező Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság foglalkozik.)

Az Igazgatóság elkészítette a forráscsoportok felmérését és a védelmükhöz szükséges tervezési területek poligonjait is. Munkatársaik felvették a kapcsolatot a terület tulajdonosaival és folyamatosan vizsgálják a források, mint ex lege védett természeti emlékek állapotát, illetve az erre hatást gyakorló területhasználatot. Az Igazgatósággal folytatott folyamatos egyeztetések alapján megállapítható, hogy források környezeti állapota továbbra is kedvező irányú.

© 2020 Balaton-Nevelési Nemzeti Park Igazgatóság / Kortály Barnabás

4. Városi zöldterületek kezelése

Várpalota város zöldterületeinek fenntartását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi. Gyepkarbantartást a kiemelten kezelendő, mintegy 104 689 m² területen, évente legalább 10 alkalommal, a belterjesen kezelendő 413 403 m² területen, 6 alkalommal végez a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. Fentiekén túl városunk parkjaiban 1415 m², valamint a Készenléti lakótelepen 147 m² nagyságú területen található egy- illetve kétnyári virágokkal beültetett ágyások, melyek fenntartási munkáit szintén a Kft. végzi. Cserjék 2250 m² felületen és 3015 folyóméter hosszban, valamint rózságyák karbantartására 120 m² területen került sor az idei esztendőben is.

Városunkban az elmúlt időszakban - Várpalota Város Jegyzőjének engedélyével - kivágásra került fák pótlása - melyre jogszabály szerint egy év áll rendelkezésre – folyamatos volt, mely alapján - a megjelölt időszakban - Várpalota város területén 201 db fás szárú növény került elültetésre. Az elmúlt esztendőben elültetett növények között megtalálható többek között a **nyári orgona (Buddleja)**,

a kékszakáll (Caryopteris),

és a csepleszmegegy (Prunus fruticosa).

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan a kandeláberekben ismét elhelyezésre kerültek a városképhez már hozzátartozó muskátlik.

Az idei esztendőben is megtörtént a közterületeken található gesztenyefák permetezése. A permetezést az idei év során (kettő alkalommal) a Növényvédő és Kártevőirtó Kft. végezte a

Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megbízásából. Felhasználásra kerülő szerek: Coragen 20 SC, Tazer 250 SC, Topas 100 EC, Vektafid A

Az elhanyagolt, gazos, gondozatlan ingatlanok tekintetében Várpalota Város Jegyzője 2 alkalommal szólított fel ingatlantulajdonosokat kaszálásra, gyommentesítésre. A felszólításnak a tulajdonosok maradéktalanul eleget tettek.

5. Közterületen, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanon elhagyott hulladékok kezelése

Várpalota Város Önkormányzata és az NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft. (NFP Kft.) közösen elnyert KEHOP-3.1.2-15-2017-00030 azonosító számú projekt részeként megépítésre került hulladékudvar és komposztáló telep műszaki átadás-átvételi eljárása lezárásra került. A létesítmény üzemeltetéséhez szükséges eszközök, az edényzet és járművek beszerzése folyamatban van. Sajnálatos módon az elmúlt évek során megjelent „chip-hiány”, valamint az emelkedő infláció miatt ezen beszerzések elhúzódására lehet számítani. Tekintettel az NFP Kft.-vel történt egyeztetéseinkre megállapítható, hogy az üzemszerű működés feltételei – pályázati forrásból - csak 2023 esztendő végére realizálódhatnak. Mivel a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-vel történt egyeztetések alapján megállapítható, hogy jelenleg is rendelkezésre áll a létesítmény működtetésének személyi és eszközállománya, ezért levélben fordultunk a projekt Irányító Hatóságához, hogy még a projekt fizikai zárása előtt, - Várpalota településen végzett hulladékgazdálkodási közszolgáltatás zavartalan és folyamatos működése érdekében - a hulladékudvar és komposztáló telep üzemszerű használatát mihamarabb engedélyezze részünkre. Az üzemeltetési engedélyek beszerzését követően megkezdhető a telep működése.

A tavalyi esztendő során, a Cseri-parkerdő területén, fejlett intelligenciával rendelkező, vagyonvédelmi kamerák, valamint sorompók kerültek telepítésre, melyek hatására jelentős mértékben csökkent az erdő területén történő hulladék-elhelyezés.

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztály 12 alkalommal tett jelzést Önkormányzatunk részére elhagyott hulladék ügyében. Ezek felszámolását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. városüzemeltetési részlegének munkatársai – a bejelentést követően – haladéktalanul elvégezték.

Várpalota Város Önkormányzata már évek óta szervez hulladékgyűjtési akciót a lakossággal közös szervezésben. A lakossági összefogással sikeresebbek vagyunk az illegális hulladéklerakások feltárásában, megszüntetésében és felszámolásában. (Itt szeretném megjegyezni, hogy szemtelenségükkel és életmódjukkal komoly problémát jelentenek a városi peremterületeken hajlékot kereső, ott életvitelszerűen tartózkodó emberek.)

A város közterületein elhelyezett illegális hulladék felderítésében és felszámolása érdekében a közterület-felügyelők folyamatos ellenőrzéseket tartanak - városszerte, de elsősorban a társasházi környezetben -, így az idei esztendőben jelentős mértékben csökkent a konténerek mellé elhelyezett hulladékok mennyisége.

III. Szennyezett és roncsolt területek

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szerveknél a környezet terhelésével és a környezet állapotával kapcsolatban számos adat áll rendelkezésre. Ezek egy része a területi szervek saját méréseiből, másik része a környezethasználók jogszabályi előírások alapján tett adatszolgáltatásaiból származik. Az adatok központi számítógépes adatbázisba kerülnek olyan módon, hogy a méréseket végző, valamint az adatszolgáltatásokat feldolgozó szervek az Agrárminisztérium által üzemeltetett informatikai rendszerhez kapcsolódva közvetlenül a központi adatbázisba viszik fel az adatokat. Ez a rendszer az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR).

Felszín alatti vízkészleteink kiemelkedő természeti erőforrásaink. Ivóvízellátásunk több mint 97%-ban felszín alatti vizekből történik. A felszín alatti vizek szemünk elől rejtve léteznek, mozognak, gyarapodnak, fogynak, szennyeződnek. A felszín alatti vizek mozgása lassú, így az említett folyamatok is lassan játszódnak le, következményeiket gyakran csak hosszú idő elteltével tapasztaljuk. Ilyen esetben a jó állapot teljes mértékű helyreállítása, amellet, hogy nagy költséggel jár, sok esetben már nem is lehetséges. Ezért különösen fontos, hogy óvjuk a felszín alatti vizeket és mindent megtegyünk a káros folyamatok megelőzése érdekében.

A felszín alatti víz, ill. a földtani közeg szennyeződése esetén a felszín alatti víz és a földtani közeg tisztítását kármentesítésnek nevezzük. A fent hivatkozott adatbázisból információt kaphatunk arra vonatkozóan, hogy hol, milyen szennyezőanyagokra végeznek kármentesítést, és az mely szakaszban tart.

Az előző évekhez képest (2018-2021) érdemi változás nem történt. A 4157 hrsz. MAL egykori veszélyes hulladéklerakó (1952-1967 vadlerakó) területén a MAL Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zárkörűen Működő Részvénytársaság "f.a." tovább folytatja a 17 db monitoring kút rendszeres vizsgálatát. A cég a kutak üzemeltetését a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 24995/2010. ügy- és 86605/10 iktatószámú vízjogi üzemeltetési engedélye, valamint 288-1/2014/F-VH számú vízjogi üzemeltetési engedélye alapján végzi. A kutak 2022 esztendőben végzett vizsgálati eredményei azt mutatják, hogy továbbra sem figyelhető meg növekedő tendencia, érdemi változás az egykori „vadlerakó” hulladéktest mozgásában és a szennyezettség mértékében.

A szennyezett és a potenciálisan szennyezett területek kármentesítési kötelezettsége és azok nyomon követése a terület tulajdonosát és/vagy a szennyezés okozóját terheli. Tekintettel arra, hogy az érintett területek egyike sem önkormányzati tulajdonú, a város költségvetéséből nem kell kármentesítést megvalósítani. A szennyezett területek közvetlen hatással vannak a város környezeti állapotára, ezért Önkormányzatunk továbbra is figyelemmel kíséri majd a területek sorsát!

IV. Környezet-egészségügy

Dr. Medgyasszay Balázs pulmonológus főorvos által Várpalota Város Önkormányzata részére megküldött tájékoztatás szerint, a 2022. október 1. napján rendelkezésre álló adatok alapján az új nyilvántartásba vett (változás) légzőszervi betegek száma az alábbiak szerint alakult. A releváns kórformák szerinti, alább bemutatott táblázat tartalmazza az előző évhez viszonyított, fontosabb epidemiológiai (új) adatokat.

-	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asthma bronchiale allergiás	15 fő	13 fő	14 fő	6 fő	7 fő	13 fő
Asthma bronchiale nem allergiás	12 fő	11 fő	8 fő	7 fő	9 fő	56 fő
Rhinitis allergica	21 fő	32 fő	46 fő	18 fő	29 fő	28 fő
Obstruktív bronchitis	29 fő	38 fő	44 fő	18 fő	5 fő	11 fő
Primer hörgőrák nem kis sejtes	11 fő	15 fő	15 fő	11 fő	13 fő	13 fő

A korábbi évek során az összesített epidemiológiai adatok az alábbiak szerint alakultak:

Kórformák	2013 évben	2014 évben	2015 évben	2016 évben
Krónikus obstruktív légúti betegség /COPD/	920 fő	986 fő	1065 fő	1138 fő
Asthma bronchiale	1367 fő	1992 fő	2055 fő	2103 fő
Új primer hörgőrák	24 fő	26 fő	56 fő	27 fő
Rhinitisz allergica (Allergiás nátha)	3328 fő	3366 fő	3421 fő	3476 fő
Új rhinitis allergica (Allergiás nátha)	64 fő	38 fő	55 fő	54 fő

A PULMONOLÓGIAI HÁLÓZAT ELMÚLT ESZTENDŐRE VONATKOZÓ EPIDEMIOLÓGIAI ADATAI

„ASZTMA

Az asztma az egyik leggyakoribb krónikus betegség, amely világszerte 334 millió embert érint. A betegek által jelzett, orvos diagnosztizálta asztma előfordulása átlagban 4,3%, a különböző országok között azonban nagy különbségek vannak. Az asztma epidemiológia meghatározását terminológiai pontatlanságok, az asztma diagnózisának értelmezése körüli bizonytalanságok nehezítik. Az asztma specifikus definíciója máig hiányzik; a szaknyelv egyaránt asztmának nevezi a reverzibilis légúti obstrukcióval, bronchialis hiperreaktivitással járó, sok esetben enyhe, természetes lefolyása során esetleg spontán gyógyuló, máskor a rendelkezésre álló kezeléssel nem kontrollálható, akár progresszív funkcióvesztéssel is járó, súlyos kórformákat. A ma asztmaként definiált betegség egy olyan szindrómának vagy

szindrómák összességének tekinthető, melyben a fenotípusok, - tehát a betegség klinikai dimenzióinak megfigyelése alapján leírt betegcsoportok - között jelentős átfedések vannak. Ezen heterogén betegcsoportot leíró, általánosan elfogadott asztma definíciók (NIH/WHO, GINA) összetettségük révén alkalmatlanok epidemiológiai felmérésekhez. A felmérésekben jellemző asztma tünetként legtöbbször a „sípoló” légzés szerepel, ugyanakkor a szubjektív panaszokra alapozott felmérések hamis eredményeket szolgáltathatnak. Felnőttkorban, minden bizonnyal a legtöbb hibát a COPD elkülönítése jelenti.

A betegség gyakorisága a fejlett országokban a legmagasabb (pl. Ausztrália 21,0%) és a fejlődő országokban a legalacsonyabb (pl. Kína 0,2%). A betegség előfordulása valószínűleg jelentősen alábecsült azokon a helyeken, ahol az asztma gyógyszerek nem hozzáférhetőek, és a betegek nehezen jutnak orvosi ellátáshoz. A hazai asztma epidemiológiai adatok valójában nyilvántartási számok, a tüdőgondozói hálózatban asztma diagnózissal regisztrált felnőtt betegeket fedik. Ezekből a valós epidemiológiai helyzetre csak következtetni lehet. Az asztma mortalitással kapcsolatos adataink még ennél is nehezebben értékelhetők. A nyilvántartott asztmások aránya Európában 5-7% körül mozog.

Megye/érség	Jelentett nyilvántartott betegszám					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Budapest	83	75	68	68	51	51
Pest	260	267	224	445	339	70
Közép-Magyarország	343	342	292	513	390	121
Fejér	28	56	61	76	71	78
Komárom-Esztergom	20	16	18	15	17	21
Veszprém	355	375	345	342	335	0
Közép-Dunántúl	403	447	424	433	423	99
Győr-Moson-Sopron	50	47	58	32	58	65
Vas	27	27	27	27	26	27
Zala	52	1 960	1 976	2 112	2 125	53
Nyugat-Dunántúl	129	2 034	2 061	2 171	2 209	145
Baranya	20	20	20	20	28	15
Somogy	735	838	830	822	817	52
Tolna	3	6	7	6	6	12
Dél-Dunántúl	758	864	857	848	851	79
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 383	118	1 392	1 382	1 376	67
Heves	61	64	68	63	70	63
Nógrád	28	25	25	25	6	10
Észak-Magyarország	1 472	207	1 485	1 470	1 452	140
Hajdú-Bihar	24	32	9	32	32	32
Jász-Nagykun-Szolnok	15	33	42	34	34	20
Szabolcs-Szatmár-Bereg	78	83	91	65	63	37
Észak-Alföld	117	148	142	131	129	89
Bács-Kiskun	48	69	77	100	116	98
Békés	84	81	88	88	90	95
Csongrád	8	17	13	12	17	15
Dél-Alföld	140	167	178	200	223	208
Összesen	3 362	4 209	5 439	5 766	5 677	881

Súlyos asztmával nyilvántartott betegek

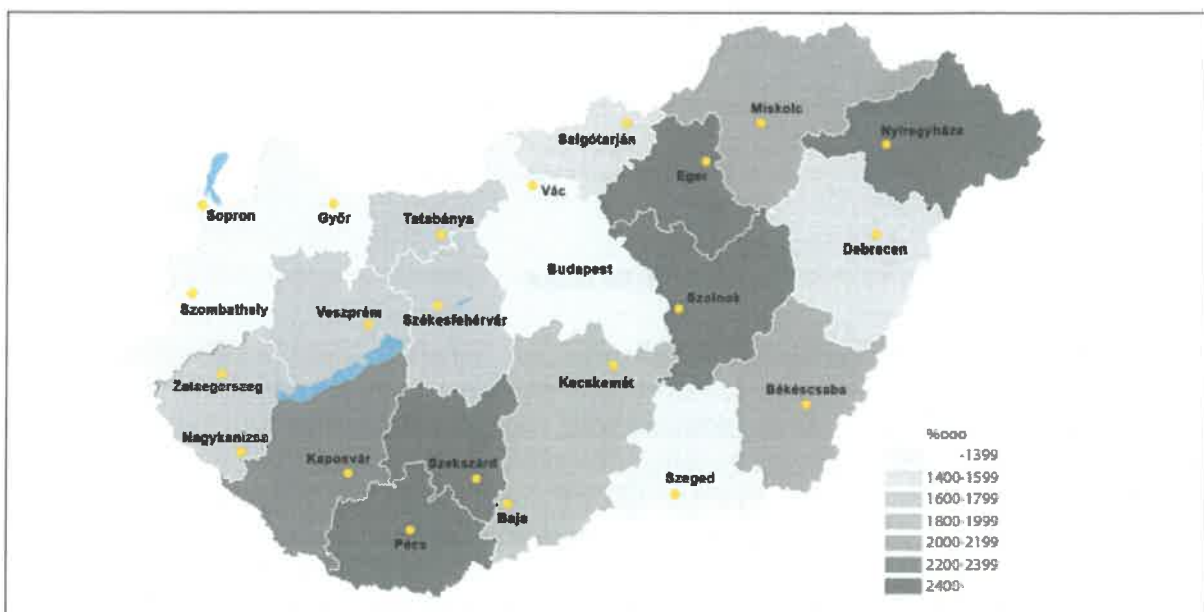
RHINITIS ALLERGICA

A tüdőgondozókban az asztma mellett nyilvántartott másik nagy betegcsoport az allergiás rhinitis, amely nem ritkán társbetegségként jelenik meg. A rhinitises megbetegedések pontos hazai előfordulására és morbiditására nem lehet következtetni, tekintve, hogy a betegség igazolásában és gondozásában több szakterület (fül-orr-gégészet, allergológia) is érintett, továbbá ismert, hogy a rhinitises betegek egy része nem fordul orvoshoz. Az allergiás rhinitis epidemiológiai felmérésekből ismert valódi hazai prevalenciája átlagosan 10% körüli lehet. A rhinitis elleni gyógyszerek felírhatóságának 2009-es változása nyomán, jelentősen csökkent a tüdőgondozói hálózatban regisztrált új esetek száma.

COPD

A londoni postások körében végzett, a krónikus dohányzás és légzésfunkció összefüggését vizsgáló tanulmányát több, mint 40 évvel ezelőtt közölték. A tanulmány szerint a dohányfüstre érzékenyek 12%-ot kitevő körében kóros gyulladási reakció alakul ki a légutakban. Mindez a tüdőfunkció öregedéssel járó hanyatlását gyorsítja (átlagosan megkettőzi az évi élettani FEV1-csökkenés mértékét), az előrehaladott légúti obstrukciót, az egyre súlyosbodó nehézlégzést, és változó gyakorisággal, a panaszok akut fellángolását okozza. Az ún. Fletcher-Peto paradigmát azonban számos újabb eredmény módosította: a dohányzás mellett, főként a fejlődő világban, a főzésre, fűtésre használt biomassa füstje is létrehozta a COPD-szindróma egy fenotípusát.

A COPD előfordulási gyakorisága a világ különböző pontjain jelentősen eltérnek egymástól. Az adatok széles szórását, leginkább a COPD diagnosztikus kritériumainak eltérései magyarázzák. A különböző patológia folyamatok ellenére a COPD klinikai képe meglepően egységes: terhelésre fellépő progresszív légszomj, fokozatosan csökkenő fizikai terhelhetőség a vezető panaszok. A hazai diagnosztikus irányelv a COPD-t részlegesen reverzibilis, krónikus, obstruktív tüdőbetegségnek tartja. A légúti áramlási ellenállás-fokozódás a légutak és/vagy alveolusok szövetkárosító gázok és részecskék inhalációja okozta károsodásának a következménye.

COPD miatt nyilvántartott állomány

A nyilvántartott COPD-betegszám 2016 óta tartó stagnálás után 2019. évben 195 059-ről 184 105-re csökkent. A férfibetegek száma 2000-ben 38%-kal haladta meg a nőket, 2021-ben 2267-tel több a nőbeteg a férfi COPD betegszámnál. A megyei incidenciában a legalacsonyabb értéket Somogy mutatja, majd megközelítően azonos incidenciával Csongrád, Fejér, Pest, Csongrád, Hajdú-Bihar, Veszprém megyék következnek, és a leggyakoribb a betegség Baranyában, Jász-Nagykun-Szolnok és Heves megyékben.

Év	Nyilvántartásba vétel				Nyilvántartott állomány			
	férfiak	nők	együtt	%000	férfiak	nők	együtt	%000
2000	2 830	2 012	4 842	48	28 197	20 598	48 795	485
2001	2 848	2 203	5 051	50	28 103	20 966	49 069	487
2002	2 735	2 175	4 910	49	28 383	21 915	50 298	500
2003	3 805	2 878	6 683	66	30 099	23 856	53 955	536
2004	6 115	4 978	11 093	110	34 200	27 594	61 794	614
2005	9 552	8 302	17 854	177	41 405	34 638	76 043	755
2006	11 184	10 259	21 443	213	50 573	43 328	93 901	933
2007	11 052	10 124	21 176	210	58 239	51 760	109 999	1 093
2008	11 226	10 500	21 726	216	66 021	59 642	125 663	1 248
2009	10 374	9 808	20 182	200	72 648	66 988	139 636	1 387
2010	9 141	8 427	17 568	175	76 288	71 192	147 480	1 465
2011	9 296	8 448	17 744	178	83 246	78 081	161 327	1 616
2012	8 053	7 185	15 238	153	86 209	82 222	168 431	1 691
2013	8 146	7 268	15 414	156	89 733	85 216	174 949	1 766
2014	8 073	7 289	15 362	156	92 287	88 696	180 983	1 832
2015	7 888	6 835	14 723	150	93 657	90 143	183 800	1 870
2016	7 466	6 726	14 192	144	96 227	92 832	189 059	1 923
2017	6 800	6 053	12 853	131	96 759	95 178	191 937	1 959
2018	6 499	5 757	12 256	125	97 213	96 340	193 553	1 979
2019	6 710	5 923	12 633	129	98 202	96 855	195 057	1 996
2020	4 176	3 820	7 996	82	96 989	96 736	193 725	1 983
2021	3 180	2 981	6 161	63	90 919	93 186	184 105	1 892

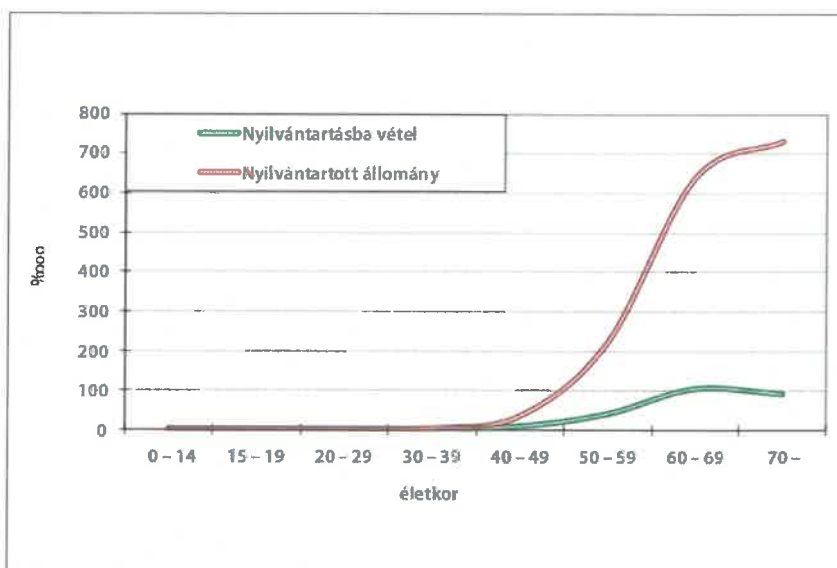
A COPD morbiditása megyei bontásban

TÜDŐRÁK

A tüdőrák kezelése egyre komplexebbé válik és szinte hónapról, hónapra változnak a tüdőrák kezelésével kapcsolatos információk. Vonatkozik ez főként a nem laphámsejtes túlsúlyú, nem kissejtes tüdőrákra, döntően az adnokarcinómára, mely összességében a tüdődaganatok felét teszi ki, megegyezően a fejlett országok tüdőrák-statisztikájával hazánkban is. Örömteli, hogy a múlt év decemberétől a nem onkogén addiktív tüdőrák esetén előrehaladott stádiumban már tételes formában elérhető az immunterápiával kombinált kemoterápia is.

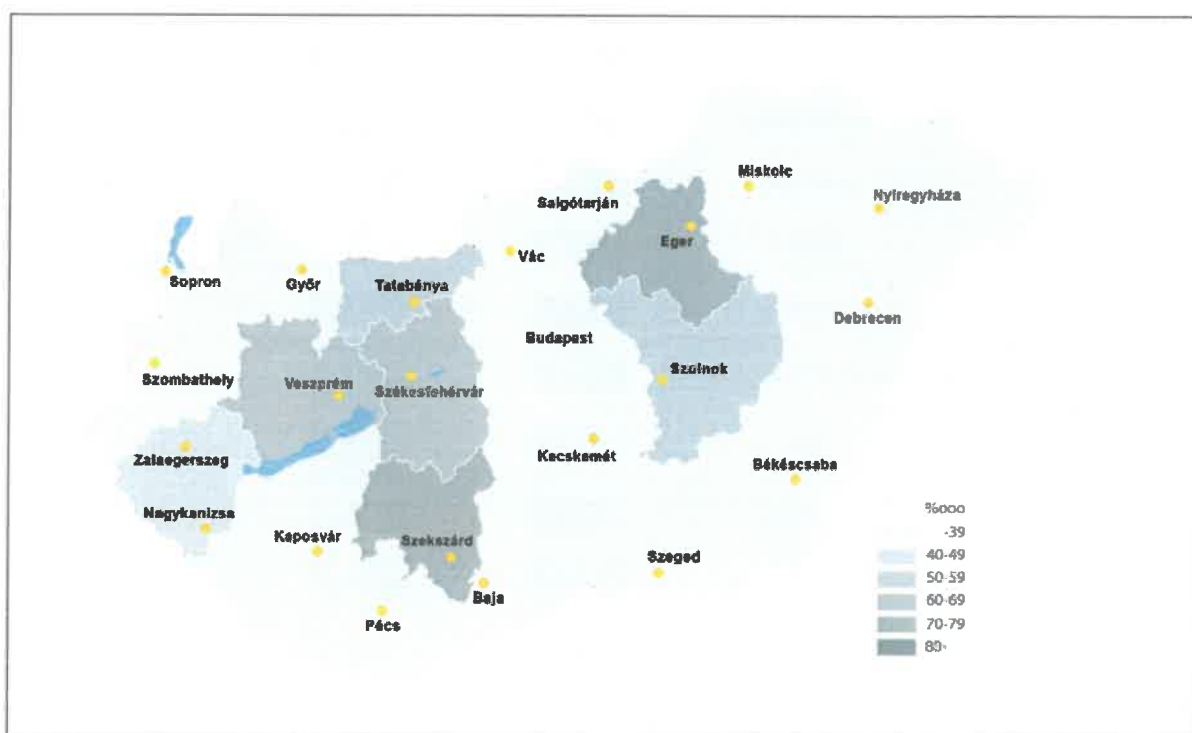
Sajnos a 2020-as és a 2021-es években mutatkozó drasztikus betegszám-csökkenés egyértelműen a COVID hatásának következménye. A 2019. évhez hasonlítva 2020-ban 624-gyel, míg 2020 és 2021 vonatkozásában 417-tel kevesebb beteg jelent meg a tüdőgondozói hálózatban, ami két évre vonatkoztatva meghaladja az 1 000-es betegszámot. Hasonlóan a múlt évi adatokhoz elmondható, hogy ilyen kevés újonnan felfedezett tüdőrákos beteg 40 éves

időintervallumban sem jelent meg a gondozói hálózatban. Mivel a hazánkban diagnosztizált tüdőrákos betegek jelentős csökkenését semmi sem támasztja alá, most már kijelenthető, hogy a tüdőrákos betegek többsége a tüdőgondozó hálózatot megkerülve kerül be a fekvőbeteg intézménybe, s ennek egyik egyértelmű oka a COVID pandémia.

Hörgőrák korcsoportos megoszlása

A nemek aránya nem változott, még mindig több a férfi beteg, de a különbség már nem jelentős, kijelenthető, hogy a kiegyenlítődési tendencia az utóbbi években megállt. Korcsoportos megoszlás tekintetében sincs újdonság: az emelkedés 50 év felett indul, 60 éves kor felett kulminál. A megyékre és a régiókra vonatkozó incidenciadatok arányaiban lényegesen nem különböznek a tavalyi arányoktól, de jelentős különbségek észlelhetők. Ennek logisztikai, statisztikai és egyéb okai (szociális, földrajzi) továbbra is feltárássra szorulnak.” *Korányi Bulletin 2022. 1. szám*

Hörgőrák incidenciája (egy adott időtartam alatt újonnan keletkező esetek gyakorisága) területi megoszlása

V. Vízelvezetés, vízellátás, szennyvíztisztítás

Az ivóvíz ellátási, szennyvízelvezetési, szennyvíztisztítási feladatait a Bakonykarszt Zrt. végzi településünkön. A 2022 évben végrehajtott fejlesztések, felújítások az alábbiak szerint alakultak:

Megvalósult új vízbekötések száma: 21 db

Megvalósult új szennyvíz csatlakozások száma: 10 db

Lakosságot érintő fejlesztések: 8 db bekötés felújítás történt az ivóvíz hálózaton

1 db bekötés felújítás történt a szennyvíz hálózaton

2022 esztendőben sem az ivóvíz hálózatot, sem a szennyvízelvezető rendszert érintő rekonstrukcióra nem került sor.

Az ivóvízminőségben az elmúlt időszakban változás nem történt. Az ivóvízminőségre vonatkozó főbb adatok az alábbiak szerint alakultak:

	Átlagérték településre		Határérték	
Ammónium-ion	< 0.02	mg/L	0.20	mg/L
Fajl. el. vezetőképesség (20 °C)	617.55	µS/cm	2500	µS/cm
Kalcium	88	mg/L	-	mg/L
Kálium	1	mg/L	-	mg/L
Kémiai oxigénigény (KOI ps)	0.5	mg/L	3.50	mg/L
Klorid	3	mg/L	100	mg/L
Magnézium	43.3	mg/L	-	mg/L
Mangán	< 0.02	mg/L	0.05	mg/L
m-lúgosság	8	mmol/L	-	mmol/L
Nátrium	3	mg/L	200	mg/L
Nitrát	5	mg/L	50	mg/L
Nitrit	< 0.01	mg/L	0.10	mg/L
Összes keménység	22	nk°	>5 és <35	nk°
pH	7.51		>6.50 és <9.50	
Szulfát	12	mg/L	250	mg/L
Vas	< 0.03	mg/L	0.20	mg/L

Az aktuális részletes adatok a Bakonykarszt Zrt. honlapján (https://bakonykarszt.hu/hu/water_quality?region_city=401) megtalálhatók.

VI. Levegő állapota

A levegőszennyezettség kialakulása összetett, több befolyásoló tényezőtől függő folyamat. A kibocsátott légszennyező anyag mennyisége mellett meghatározóak a szennyező anyagok fizikai kémiai tulajdonságai, egymással való kölcsönhatásuk, a kibocsátás talajszinttől mért magassága, az adott terület domborzati viszonyai, beépítettség és a meteorológiai körülmények is. A sok befolyásoló tényező miatt egyforma nagyságú emisszió esetén a település területein térben és időben is jelentősen eltérő levegőszennyezettség alakulhat ki. Az egyes meghatározó tényezők némelyike csak kismértékben, vagy egyáltalán nem befolyásolható.

A levegőszennyezettség kedvező változását célzó intézkedések döntően a légszennyező anyag kibocsátások, a közlekedési, ipari, háztartási emissziók csökkentésére irányulnak, attól függően, hogy az adott területen mely kibocsátási forma határozza meg elsődlegesen a terheltséget.

A gépjárműforgalom a kialakuló levegőszennyezettség tekintetében az egyik meghatározó tényező, amely a sűrűn beépített, nehezen átszellőző, jelentős gépjárműforgalmat lebonyolító területeken okoz az emberi egészségre káros, egészségügyi határérték feletti levegőszennyezettségi szinteket.

A gépjármű közlekedés okozta levegőszennyezettség csökkentése szempontjából fontos fejlesztést jelentett a 2018. közepén átadásra került elkerülő út, mely a belterületen áthaladó 8. számú főút jelentős forgalmát a városon kívülre terelte.

Az elkerülő út átadását követően a kisvárosias gépjárműforgalom miatt a belterületi utakon (kevés kivétellel, rövid időszakokat leszámítva) nem alakulnak ki hosszán tartó torlódások, dugók. Meg kell jegyezni azonban, hogy az elmúlt esztendőknél során jelentős mértékben megemelkedett a - környezetvédelmi szempontból rossz besorolású - gépjárművek száma, melyek folyamatos környezetterhelést jelentenek a város területén.

A kertvárosias jellegű, családi házas zöldövezeti városrészek 1-2 szintes beépítésű területei mellett megtalálhatók a központi részen a többemeletes lakótelepi lakóépületek is. A kertvárosi részekben a háztartási kibocsátások két formában jelentkezhetnek. Egyrészt az egyedi, elsősorban szilárd tüzelőanyaggal működő fűtőberendezésekkel rendelkező lakóházak fűtéséhez kapcsolódó kibocsátások formájában.

A lakossági kibocsátások hatása elsősorban a fűtési időszakban a PM_{10} légszennyező anyagra vonatkozó rendkívüli levegőszennyezettségi időszakok kialakulása során jelentkezhet.

A településen üzemelő ipari pontforrások környezeti levegőre gyakorolt hatása a magasban történő kibocsátásnak és a hígulásnak köszönhetően a talaj közelben – a határértékekkel szabályozott szennyező komponensek tekintetében – jelentősen lecsökken. Normál üzemmenet esetén az ipari pontforrások káros, határérték feletti levegőszennyezettséget nem okozhatnak.

A településen az uralkodó szélirány jellemzően északnyugati. A településtől északnyugatra eső területeken nem található jelentős kibocsátásokkal rendelkező iparvidék, ezért az ipari tevékenység okozta kibocsátásból származó transzmisszió hatása Várpalota város esetében viszonylag csekély.

Nem elhanyagolható azonban más területekről, illetve a nagy távolságokból, országhatáron túlról, transzportfolyamatok révén érkező, nem ipari és egyéb forrásokból származó szennyezés. Ez elsősorban a téli fűtési időszakban egyértelmű, ami a szilárd tüzelőanyagokon alapuló hőenergia termelés és a lakossági tüzelés kedvezőtlen hatására utal.

Várpalota városban elhelyezett, a folyamatos mérést biztosító monitorállomás (konténer) az Országos Légszennyezettségi Mérés Hálózaton (OLM) belül városi, közlekedési besorolású.

Állomás helye: Várpalota, Szent István út, Honvéd u. sarok
KSH kód: 11439
Állomáskód: HUVP05
Földrajzi koordinátái: 47°12,106' 18°08,573' (EOV:581479K; 206785É)
Tengerszint feletti magassága: 170 m

A vonatkozó jogszabály (306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet) értelmében Magyarország területén az országos légszennyezettség értékelése érdekében a levegőterheltségi szintet és a légszennyezettségi határértékek betartását az Országos Légszennyezettségi Mérés Hálózat (OLM) vizsgálja.

Magyarország uniós tagságából adódóan a légszennyezettséggel kapcsolatos EU irányelvek előírásai átültetésre kerültek, ill. kerülnek, így a szabályozás megegyezik más tagországokban alkalmazottakkal. A releváns hatályos irányelvek és jogszabályok az alábbiak:

EU irányelv

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2008/50/EK IRÁNYELVE

2008. május 21. a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról (A módosítója: A BIZOTTSÁG (EU) 2015/1480 IRÁNYELVE)

2015. augusztus 28. a környezeti levegő minőségének vizsgálata keretében alkalmazott referencia-módszereket, adathitelesítést és mintavételi pontok elhelyezkedését meghatározó szabályok tekintetében a 2004/107/EK és a 2008/50/EK irányelv egyes mellékleteinek módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

Magyar jogszabályok

4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről

306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről

4/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről

6/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról.

A fenti jogszabályokban rögzített mért légszennyező komponensekre mérési szabványok is vannak, melyek szakmaspecifikusan szabályozzák a mérések gyakorlatát, utalva a mérési helyszínekre körülményekre is.

A várpalotai automata mérőállomás által mért komponensek mérés szabványai

MSZ ISO 10473:2003 Környezeti levegő. Szemcsés anyagok tömegének meghatározása szűrőközegen. Béta-sugár-abszorpciós módszer

MSZ EN 14211:2013 Környezeti levegő. A nitrogén-dioxid és a nitrogén-monoxid koncentrációjának mérése szabványos kemilumineszcenciás módszerrel

MSZ EN 14212:2013 Környezeti levegő. A kén-dioxid koncentrációjának mérése szabványos ultraibolya-fluoreszcenciás módszerrel

MSZ EN 14625:2013 Környezeti levegő. Az ózon koncentrációjának mérése szabványos ultraibolya-fotometriás módszerrel

MSZ EN 14626:2013 Környezeti levegő. A szén-monoxid koncentrációjának mérése szabványos nem diszperzív, infravörös spektrometriás módszerrel

MSZ EN 14662-1:2005 A környezeti levegő minősége. A benzol koncentrációjának mérése szabványos módszerrel. 1. rész: Szivattyús mintavétel és azt követő termikus deszorpció és

gázkromatográfia

MSZ EN 14662-2:2005 A környezeti levegő minősége. A benzol koncentrációjának mérése szabványos módszerrel. 2. rész: Szivattyús mintavétel és azt követő oldószer-deszorpció és gázkromatográfia

MSZ EN 14662-3:2016 Környezeti levegő. A benzol koncentrációjának mérése szabványos módszerrel. 3. rész: Automatikus szivattyús mintavétel és azt követő helyszíni gázkromatográfia

MSZ EN 16450:2017 Környezeti levegő. A szálló por (PM10; PM2,5) koncentrációjának mérése automatikus mérőrendszerekkel

A fenti jogszabályok előírásai alapján, szakmai kiválasztási folyamatban kerültek rögzítésre az OLM hálózat állomásainak helyszínei, besorolásai. A hálózat, és benne az állomások és mérőpontok így megfelelnek a vonatkozó EU direktívák (2008/50/EK irányelv és 2004/107/EK irányelv) követelményeinek. Ezek a követelmények többek között a minimális darabszám mellett a mérőpontok elhelyezkedésére, kialakítására és az adatrendelkezésre-állási szabályokra vonatkoznak. A mérőállomások telepítéséről és üzemeltetéséről a vonatkozó rendelet (a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló 6/2011. (I. 14.) VM rendelet), illetve a szabványok rendelkeznek, részletesen előírva pl. a mérőállomás minimális távolságát az épített környezeti elemektől vagy a mintavételi magasságot, valamint a műszerek számára biztosítandó üzemeltetési körülményeket, az ellenőrzések és kalibrálások gyakoriságát, módját, megfelelési kritériumokat. A mérőpont kiválasztási eljárását, annak folyamatát az OMSZ Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ felügyeli és a mérési helyszín kijelölését rendszeresen, legalább 5 évente felülvizsgálja.

A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/automata-merohalozat> internet címen nyomon követhetők. Az automata mérőhálózat keretén belül működő konténeren kívüli ún. manuális mérőhálózattal is kiegészülnek a levegőminőségi mérések, amely az egész országot befedő hálózat, az úgynevezett RIV (regionális immisszió vizsgáló állomás) "off-line" mérőhálózat jogutódjának tekinthető, amelyben a mérések kiterjednek a nitrogén-dioxid és az ülepedő por immisszió meghatározására. A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/manualis-merohalozat> internet címen hozzáférhetők. Az adatok megerősítik az automata mérőhálózat eredményeit, valamint az automatamérő hálózathoz képest plusz információként kijelenthető, hogy ülepedő por szennyezettséget tekintve a levegőminőség – a tavalyi évhez hasonlóan - kiváló. Az állomás nyitott területen, a Szent István út mellett, gépjárműforgalom kibocsátása által jelentős mértékben terhelt helyen üzemel.

Várpalota területén, a fenti mérőponton kívül, az OLM manuális mérőhálózat mérési programjában további két ponton, 24 órás mintavételi idővel nitrogén-dioxid, illetve 30 napos mintavételi idővel ülepedő por mérése is történik:

Várpalota, Tési út (Óvoda)	EOTR: 20705823	nitrogén-dioxid
Várpalota, Készenléti ltp.(Iskola)	EOTR: 20685861	nitrogén-dioxid, ülepedő por

A mérési pontok helyszínei Várpalotán

A MÉRÉSI EREDMÉNYEK

A mérési eredmények értékelése a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet által rögzített, kiemelt légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékek és a tervezési irányértékek figyelembevételével történt. Az NO, NO_x, NO₂, SO₂ komponensek esetében az 1 és 24 órás átlagok, a PM₁₀ komponens esetében a 24 órás átlagok, a CO esetében az 1 órás átlagok és a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumai, az O₃ esetében a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumai, az ülepedő por esetében pedig a 30 napra vonatkozó átlagok tekintendők az értékelés alapjának. A fenti rendelet által a 2022. január 1. és 2021. szeptember 30. közötti mért légszennyező anyagokra rögzített egészségügyi határértékeket, illetve tervezési irányértékeket az 1a., 1.b és 1-10. táblázatok tartalmazzák.

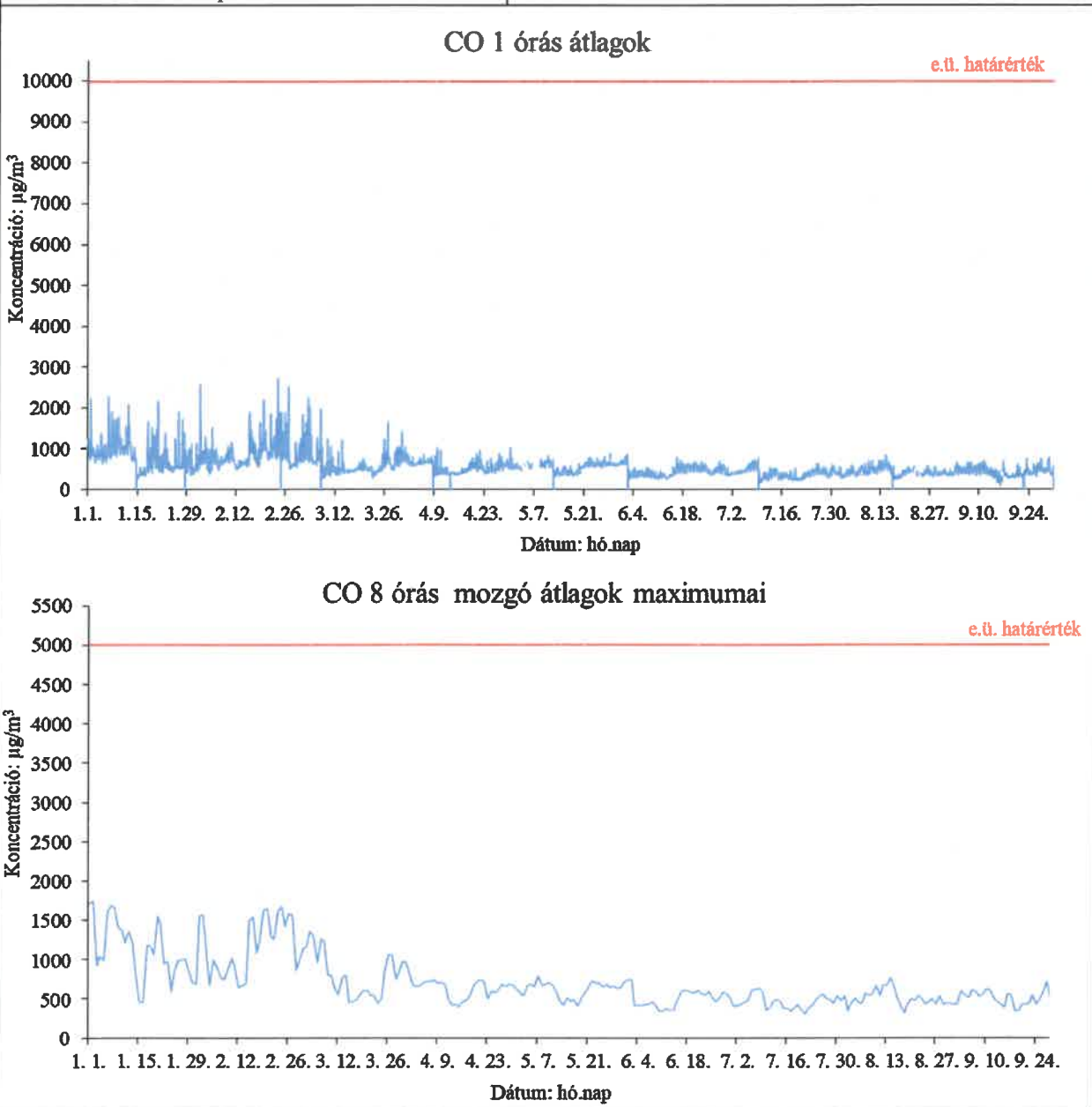
1a. táblázat: A légszennyező anyagok egészségügyi határértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Egészségügyi határérték µg/m ³		
		1 órás	24 órás	1 éves
PM ₁₀	III.	-	50	40
CO	II.	10000	5000	3000
NO ₂	III.	100	85	40
SO ₂	III.	250	125	50
O ₃	I.	-	120	120

1b. táblázat: A légszennyező anyagok tervezési irányértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Tervezési irányérték		
		Órás	24 órás	Éves
NO _x (mint NO ₂)	I	200 µg/m ³	150 µg/m ³	-
Ülepedő por	I	-	16 g/m ² * 30 nap	120 t/km ² * év

Megjegyzés:

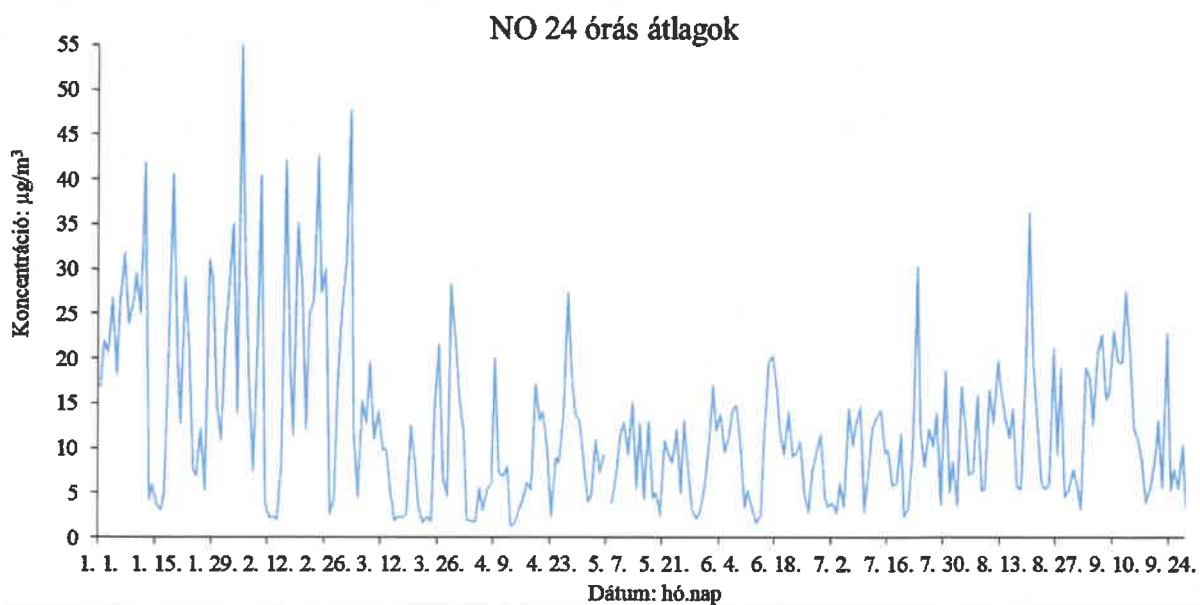
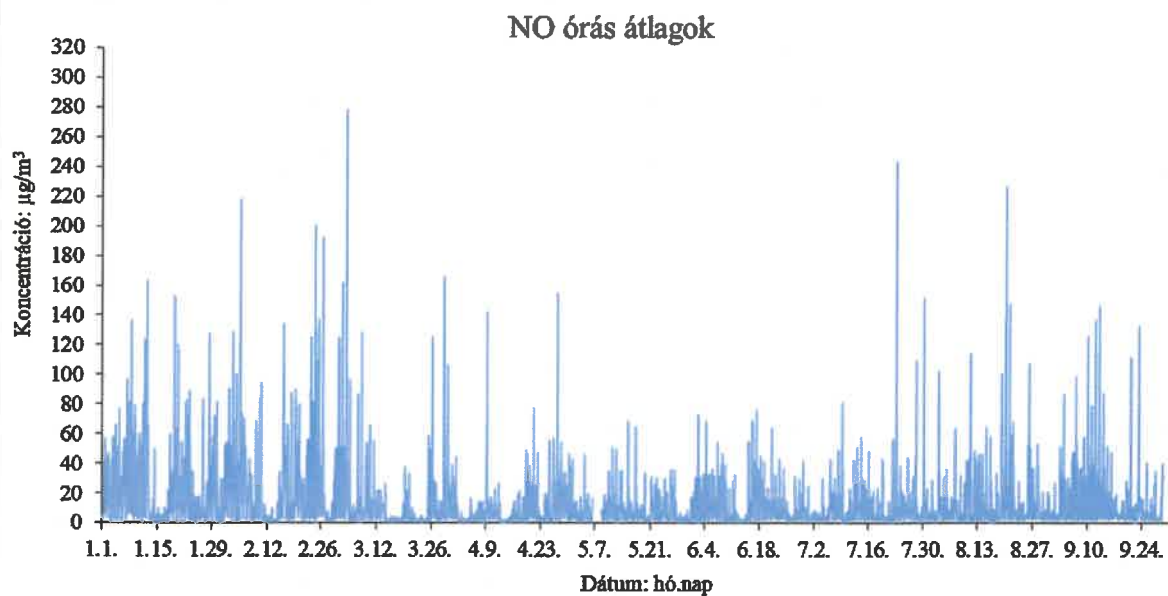
A 4/2011 (I.14.)VM rendelet szerint annak 2. mellékletében felsorolt légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységek esetén a területek vizsgált időszakokra és körülményekre vonatkozó aktuális levegőterheltségi szintjének megítéléséhez, a terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.

1. táblázat: CO mérési eredmények, monitorállomás			
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
CO 1 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	329,1	128,7	109,5
CO 1 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2708,8	1032,9	838,6
CO 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
CO napi 8 órás csúszó átlag maximumok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	371,7	119,2	95,8
CO napi 8 órás csúszó átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1753,0	832,1	768,5
CO napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
CO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	763,5	511,8	418,5
Tárgyévi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	564,6		
Éves határérték túllépés	-		

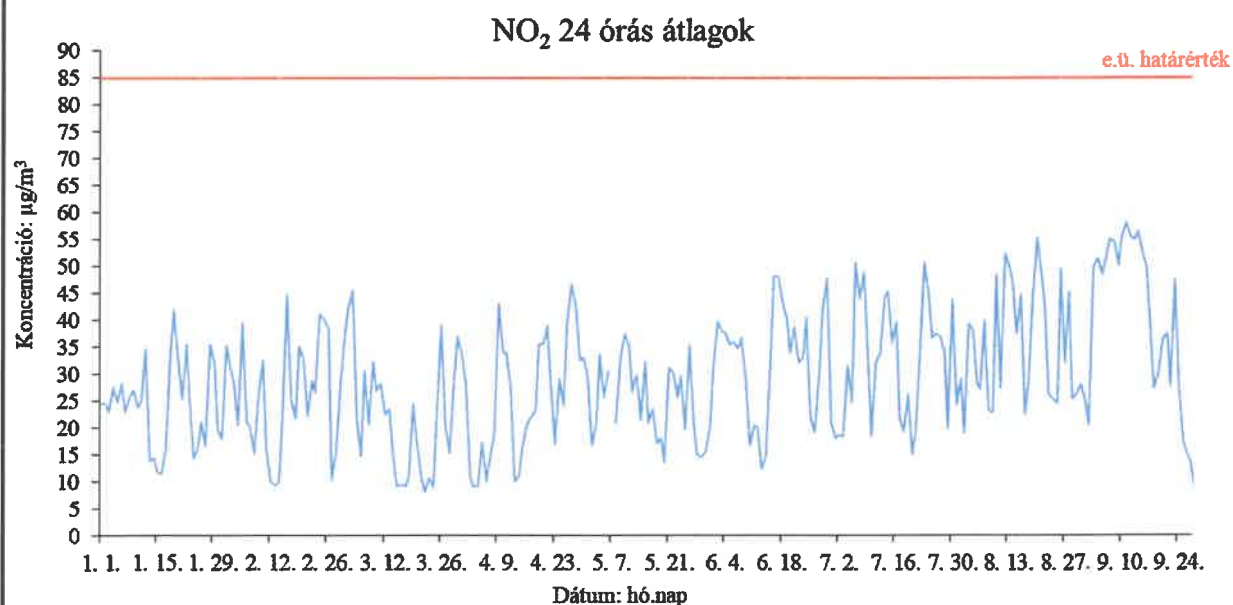
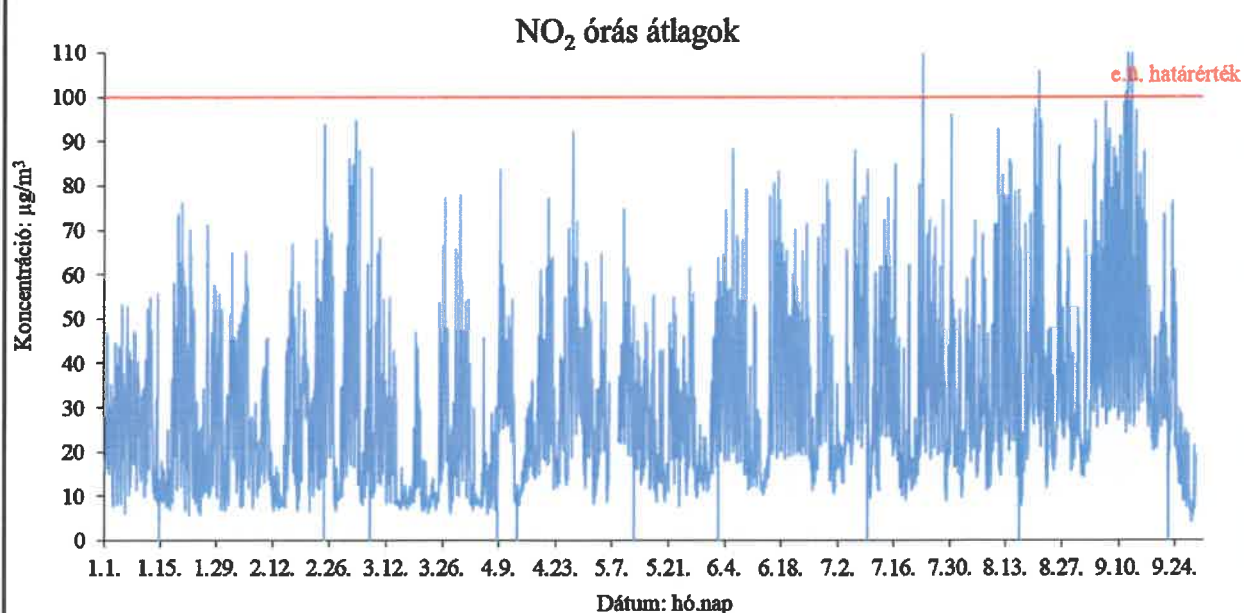
2. táblázat: NO mérési eredmények; monitorállomás

Mérési időszak (éééé.hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO 1 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	25,3	11,4	17,6
NO 1 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	277,9	154,4	243,2
NO 24 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,6	5,2	6,9
NO 24 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	55,3	27,4	36,3
NO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	17,6	8,9	11,5
NO tárgyévi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,7		

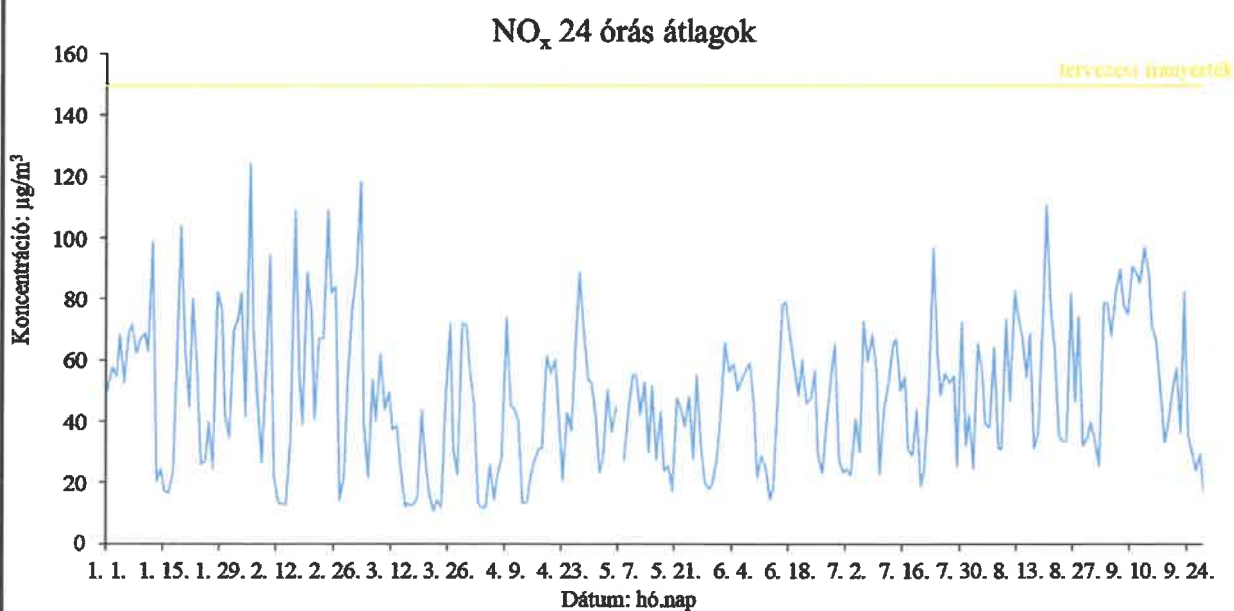
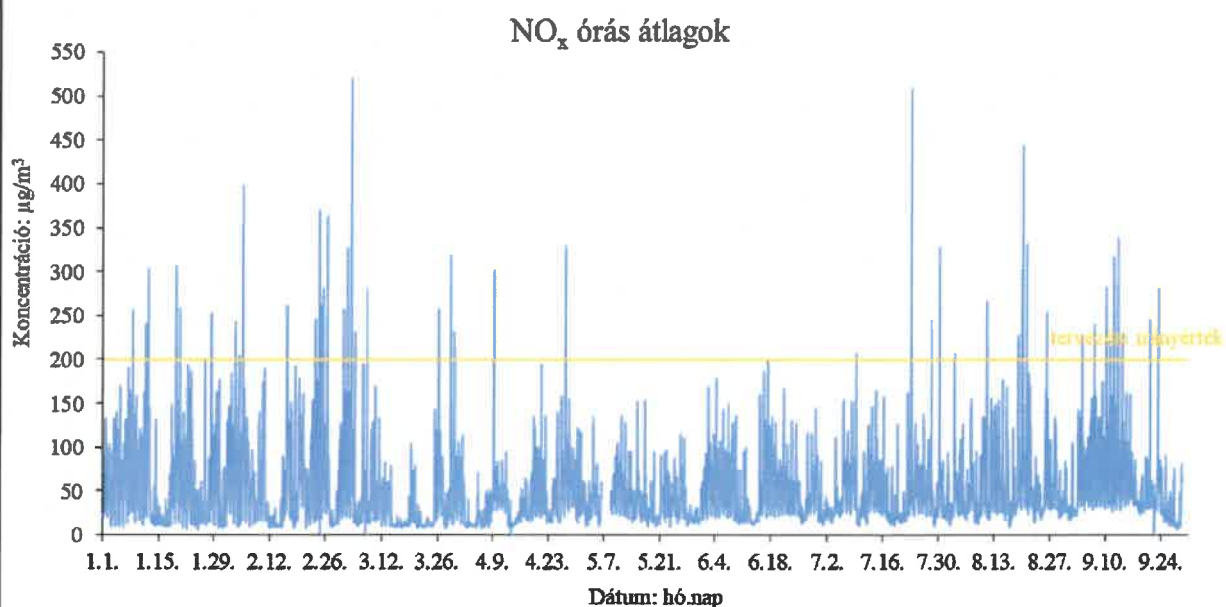
3. táblázat: NO₂ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	15,2	14,9	19,4
NO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	94,6	92,2	135,8
NO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	11
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	9,7	10,2	23,0
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	45,5	48,2	58,2
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	24,2	27,6	35,6
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	29,1		
Éves határérték túllépés	-		

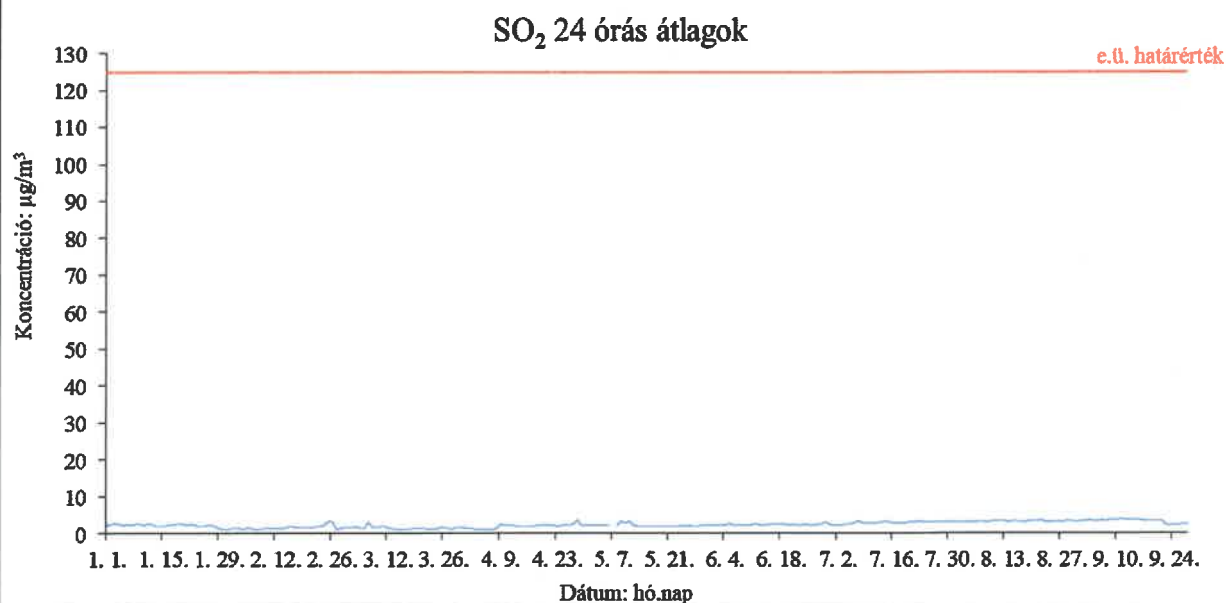
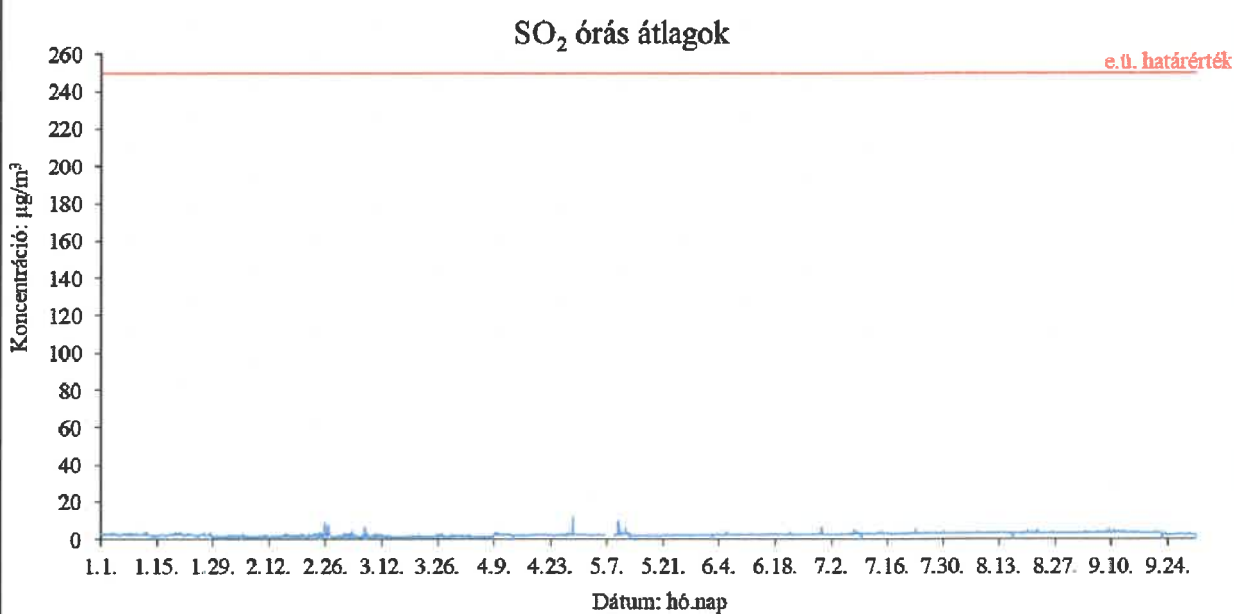
4. táblázat: NO_x mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO _x 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	51,6	30,7	43,3
NO _x 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	521,0	328,7	509,6
NO _x 1 órás tervezési irányérték túllépések száma	41	4	33
NO _x 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	28,1	17,7	22,3
NO _x 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	124,2	88,8	11,0
NO _x 24 órás tervezési irányérték túllépések száma	-	-	-
NO _x átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	51,1	41,1	53,2
NO _x tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	48,5		
Éves határérték túllépés	-		

5. táblázat: SO₂ mérési eredmények, monitorállomás

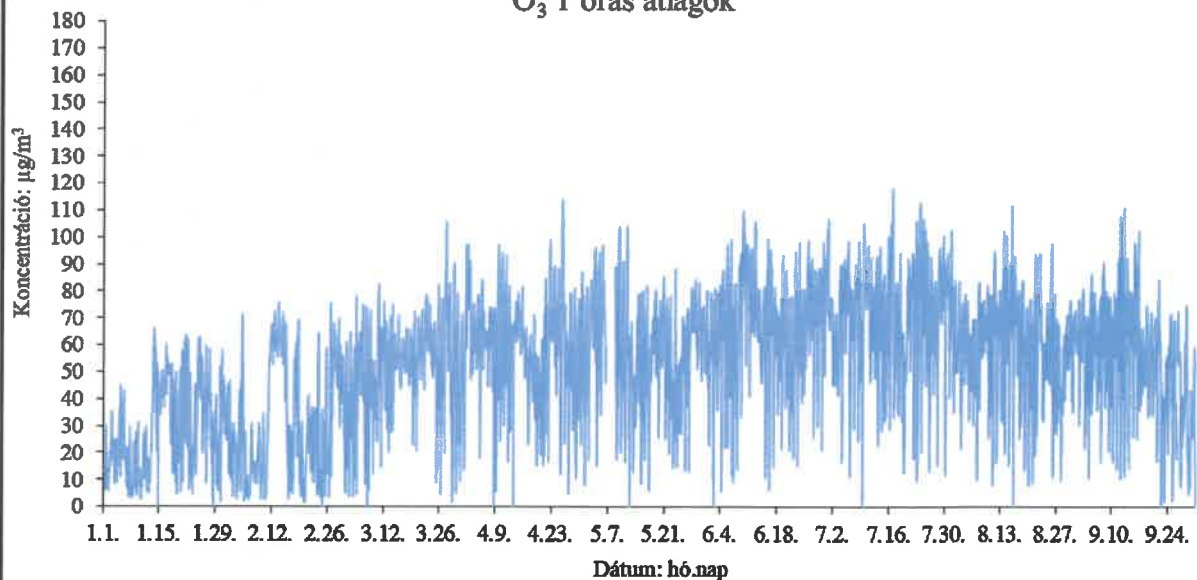
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
SO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	0,7	0,6	0,5
SO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	9,0	11,9	5,3
SO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	0,5	0,4	0,4
SO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	3,0	3,7	3,9
SO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	1,8	2,2	3,1
SO ₂ tárgyevi éves átlag (µg/m ³)		2,4	
Éves határérték túllépés		-	

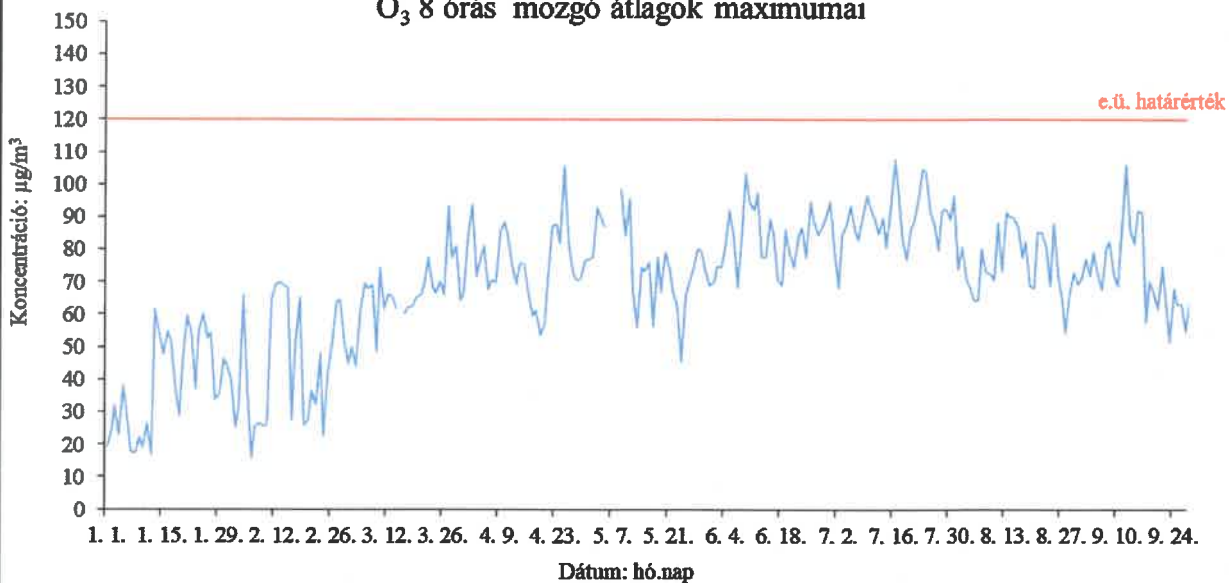
6. táblázat: O₃ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
O ₃ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	21,2	20,1	21,2
O ₃ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	105,7	114,1	118,1
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok szórása (µg/m ³)	18,7	11,5	13,4
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok maximuma (µg/m ³)	93,0	105,5	107,8
O ₃ napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
O ₃ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	37,0	61,7	61,8
O ₃ tárgyévi éves átlag (µg/m ³) (8 órás csúszó átlag maximum alapján)	53,5		
Éves határérték túllépés	-		

O₃ 1 órás átlagok

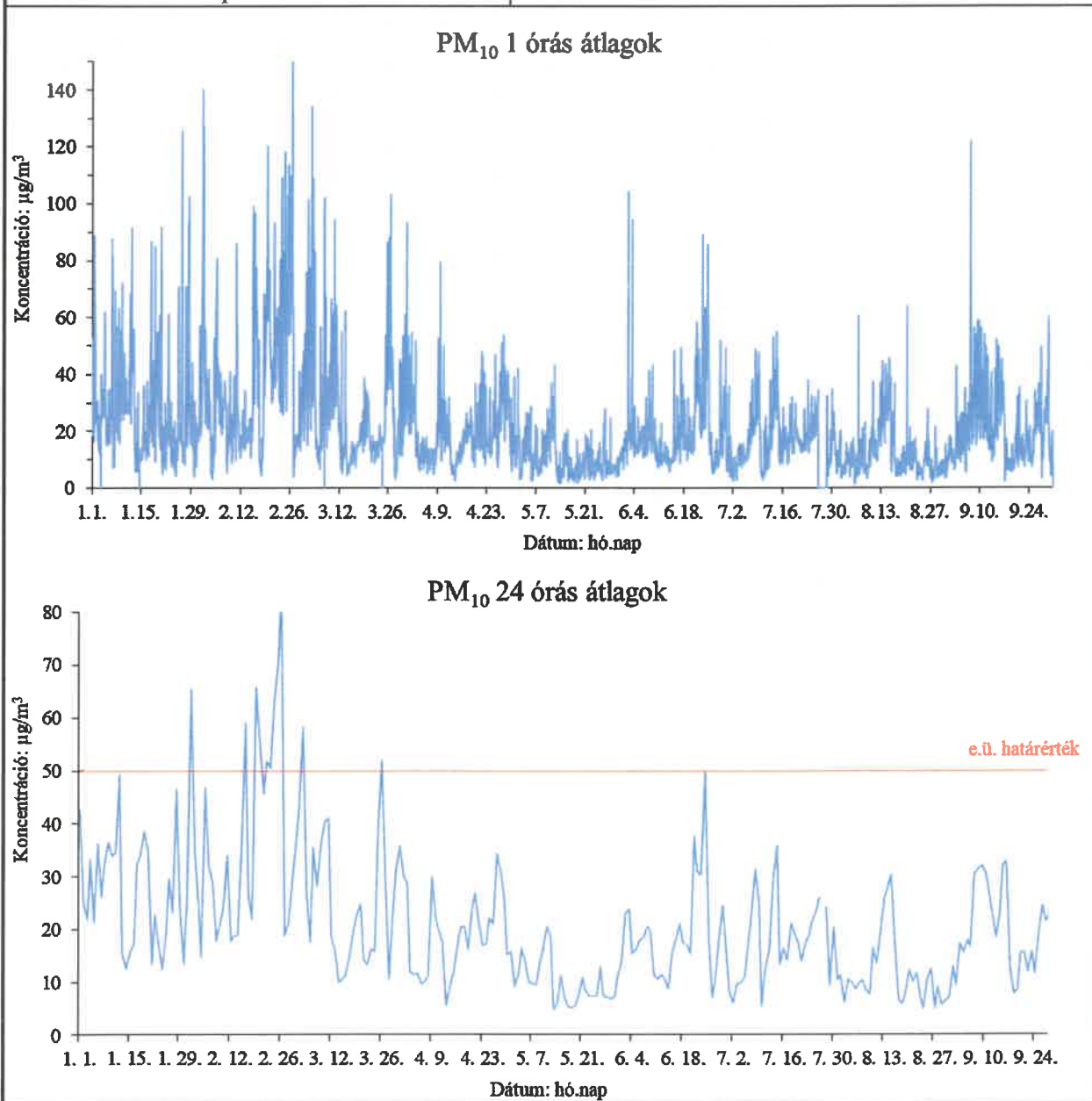

O₃ 8 órás mozgó átlagok maximumai

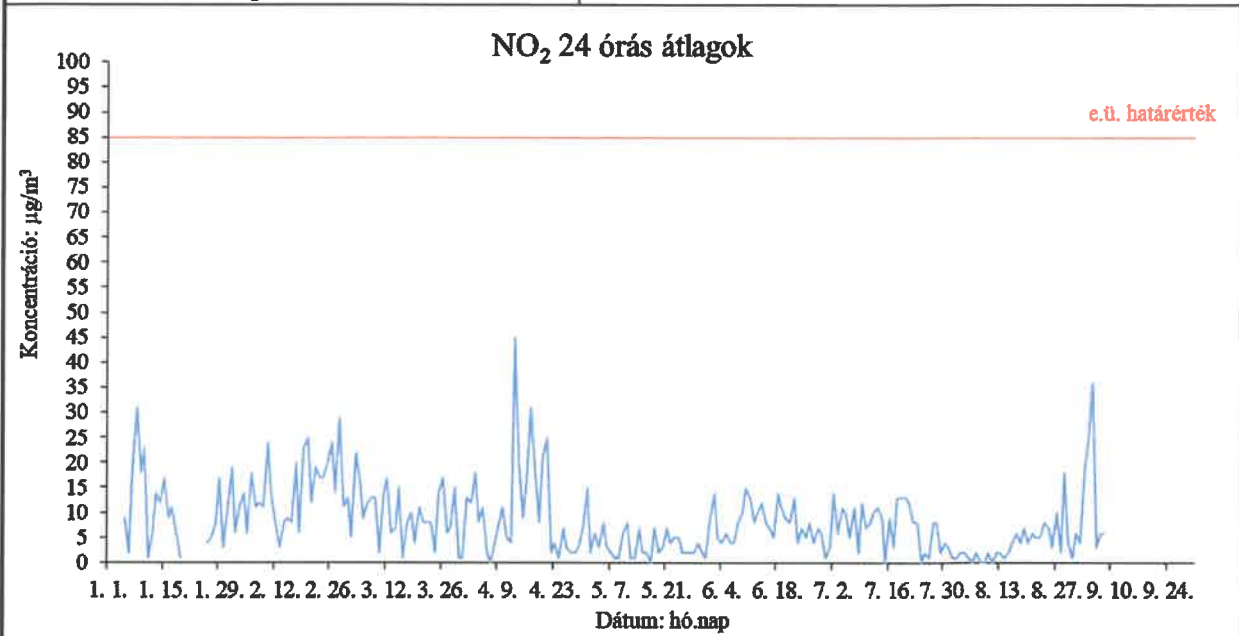
7. táblázat: PM₁₀ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
PM ₁₀ 1 óras átlagok szórása (µg/m ³)	21,6	10,8	10,6
PM ₁₀ 1 óras átlagok maximuma (µg/m ³)	153,8	104,4	122,0
PM ₁₀ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	15,4	8,2	8,2
PM ₁₀ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	85,0	49,7	35,8
PM ₁₀ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	11	-	-
PM ₁₀ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	30,3	15,9	16,3
PM ₁₀ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	20,8		
Éves határérték túllépés	-		

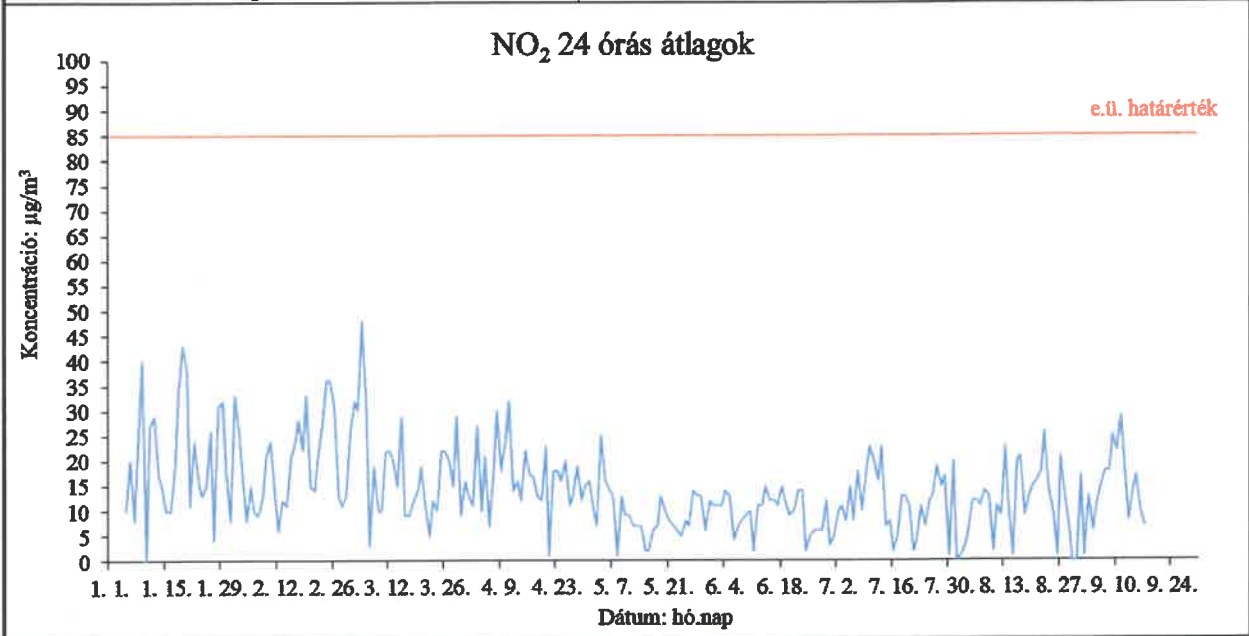

8. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	6,9	7,0	6,1
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	31,0	45,0	36,0
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	11,6	7,4	6,3
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)			
Éves határérték túllépés	-		

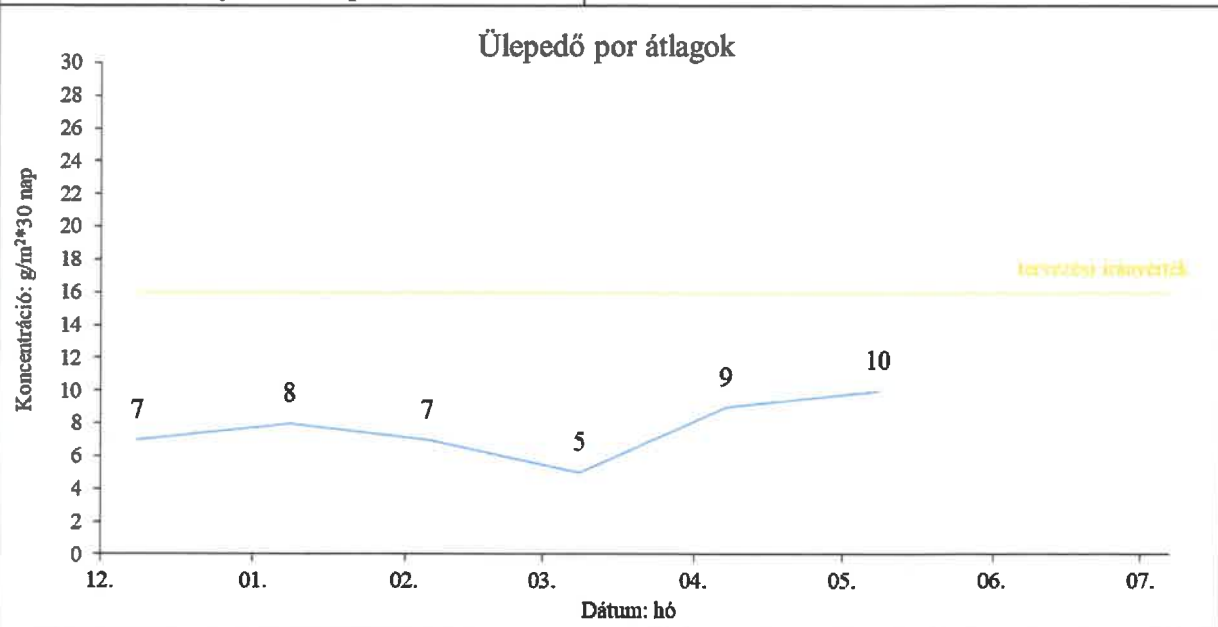

9. táblázat: NO ₂ mérési eredmények, Várpalota Tési úti óvoda			
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	9,9	6,2	7,0
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	48,0	32,0	29,0
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	19,2	11,8	12,0
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)			
Éves határérték túllépés	-		

11. táblázat: Ülepedő por mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.
Ülepedő por havi átlagok maximuma (g/m ² *30 nap)	8,0	10,0
Ülepedő por havi átlagok tervezési irányérték túllépéseinek száma	-	-
Ülepedő por havi átlag a teljes mérési időszakra (g/m ² *30 nap)	9,0	
Éves tervezési irányérték túllépés	-	

A határértékeknek vagy a tervezési irányértékeknek való megfelelés vizsgálata során az komponensenként alábbiak állapíthatók meg:

1. A szén-monoxid esetében mind az 1 órára, mind a mozgó 8 órás átlagok maximumára vonatkozó határértékek teljesültek, a terheltségi szintek lényegesen azok alatt futottak.
2. A monitorállomás által mért nitrogén-dioxid (NO₂) időszakosa megközelítette az egészségügyi határértéket, tizenegy alkalommal meg is haladta azt. A nitrogén-oxidok (NO_x) terheltségi szint több alkalommal a tervezési irányérték fölött alakult. Ennek valószínűleg a Szent István út és Honvéd u. kereszteződésben zajló gépjárműforgalom az okozója, azonban a 24 órára vonatkozó tervezési irányérték teljesült.
3. A kén-dioxid (SO₂) esetében látható, hogy a mért koncentrációértékek igen csekély mértékűek, lényegesen az egészségügyi határértékek alattiak. A maximális érték az egészségügyi határérték tizedét sem érte el.
4. Az ózon (O₃) terheltségi szintje az év közepén, a meleg, napfényes időjárási körülményeknek köszönhetően tetőzött, a 8 órás csúszó átlag maximumára vonatkozó egészségügyi határértéket azonban nem haladta meg. A koncentrációmaximum nem tekinthető helyi, Várpalota település levegőjére jellemző sajátosságnak, a nyári hónapokban az aktuális időjárási helyzettől függően más területeken is kialakulhat.
5. A PM₁₀ terheltségi szint az első negyedévben tizenegy esetben meghaladta az egészségügyi határértéket, mely egyértelműen az fűtési szezonban kialakuló rendkívüli levegőszennyezettségi időszakoknak köszönhető. A második és harmadik negyedév koncentrációértékeinek menete a határérték alatt alakult.
6. A művelődési Háznál és a Tési Úti Óvodánál mért nitrogén-dioxid (NO₂) 24 órás átlagkoncentráció értékekben határérték túllépés nem található, az előírások teljesültek.
7. A Művelődési Háznál mért ülepedő por koncentrációértéke határérték túllépés nem volt mérhető.

Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet alkalmazása során - a környezeti levegővel kapcsolatosan - különböző határértéket különböztetünk meg (növekvő mértékben):

- **Egészségügyi határérték:** tartós egészségkárosodást nem okoz, amelyet az emberi egészség védelme érdekében a jogszabályban meghatározott módon és időn belül be kell tartani. Elérése és tartós túllépése veszélyes légszennyezettséget eredményez, intézkedési kötelezettség nincs.
- **Tájékoztatási küszöbérték:** itt lép életbe az első intézkedés, a tájékoztatás. A légszennyezettségnek egyes légszennyező anyagok tekintetében a lakosság egyes érzékeny (gyermek, időskorú, beteg) csoportjaira megállapított szintje, amelynek túllépése esetén a lakosságot tájékoztatni kell. Elérése és túllépése enyhébb intézkedéseket jelentő, tájékoztatási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.
- **Riasztási küszöbérték:** a következő lépés, mely során – Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének a Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet rendelkezései alapján – meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. Ez a légszennyezettség azon szintje, amelynek rövid idejű túllépése is veszélyeztetheti az emberi egészséget, és amelynél azonnali beavatkozást kell tenni. Elérése és túllépése forgalomkorlátozással járó intézkedéseket jelentő, riasztási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.

A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. melléklete alapján a tájékoztatási és riasztási küszöbértékek az alábbiak szerint alakulnak:

Légszennyező anyag	Átlagolási időszak	Tájékoztatási küszöbérték	Riasztási küszöbérték
		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	
Kén-dioxid	1 óra	400 három egymást követő órában	500 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 400
Nitrogén-dioxid	1 óra	350 három egymást követő órában	400 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 350
Szén-monoxid	1 óra	20 000 három egymást követő órában	30 000 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 20 000
Szálló por (PM10)	24 óra	75 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható	100 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható
Ózon	1 óra	180 három egymást követő órában	240 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 180

Városunkban szmogriadó tájékoztatási, vagy riasztási fokozatát akkor kell elrendelni, ha a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. számú mellékletében feltüntetett legalább egy légszennyező anyag koncentrációja az ott meghatározott időtartamban, az abban meghatározott tájékoztatási vagy riasztási küszöbértéket meghaladja és a meteorológiai előrejelzés alapján javulás nem várható. Ezekben az esetekben a lakosságot tájékoztatni kell, illetve szükség esetén riasztási fokozatot kell elrendelni.

Például a kisméretű részecske szennyezés (PM₁₀) esetében 2 egymást követő napi (naptári napra vonatkozó 24 órás) átlaga meghaladja a VM rendeletben rögzített 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tájékoztatási küszöbértéket) vagy a 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (riasztási küszöbértéket) és teljesülnek a rendelet további feltételei, azaz két egymást követő napon keresztül és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható.

A minősítés a mérőhelyek körzetében az ún. légszennyezettségi index alapján végezhető el, amely a mért koncentrációtól függően a kiváló és az erősen szennyezett között 5 minőségi csoportot különböztet meg:

légszennyezettségi index		1	2	3	4	5
		<i>kiváló</i>	<i>jó</i>	<i>megfelelő</i>	<i>szennyezett</i>	<i>erősen szennyezett</i>
Kén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0 - 100	100-200	200-250	250-500	500-
	<i>24 órás átlag</i>	0 - 50	50-100	100-125	125-200	200-
	<i>éves átlag</i>	0-20	20-40	40-50	50-100	100-
Nitrogén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0 - 40	40-80	80-100*	100-400	400-
	<i>24 órás átlag</i>	0-34	34-68	68-85	85-130	130-
	<i>éves átlag</i>	0-16	16-32	32-40*	40-80	80-
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-80	80-160	160-200	200-500	500-
	<i>24 órás átlag</i>	0-60	60-120	120-150	150-300	300-
	<i>éves átlag</i>	0-28	28-56	56-70	70-140	140-
Szén-monoxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-4000	4000-8000	8000-10000	10000- 20000	20000-
	<i>24 órás átlag**</i>	0-2000	2000-4000	4000-5000	5000-10000	10000-
	<i>éves átlag</i>	0-1200	1200-2400	2400-3000	3000-6000	6000-
Ózon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-72	72-144	144-180	180-240	240-
	<i>24 órás átlag**</i>	0-48	48-96	96-120	120-220	220-
	<i>éves átlag***</i>	0-48	48-96	96-120	120-220	220-
Szálló por (PM ₁₀) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	<i>órás átlag</i>	0-30	30-50	50-70	70-100	100-
	<i>24 órás átlag</i>	0-20	20-40	40-50	50-90	90-
	<i>éves átlag</i>	0-16	16-32	32-40	40-80	80-
Egyéb komponens esetén a határérték %-ában (%)		0 - 40	40-80	80-100	100-200	200-

Ezen automata mérőhálózat adatai alapján összességében megállapítható, hogy Várpalotán a (teljes és lezárt 2021) esztendőben vizsgált időszakban a kén-dioxid, szén-monoxid szennyezettség szempontjából a levegőminőség kiváló, ózon, nitrogén-oxidok, nitrogén-dioxid és szálló por szennyezettség szempontjából a levegőminőség jó. Ezen minősítések megegyeznek az elmúlt évek hasonló időszakában minősített értékekkel, tehát a levegő minőségében jelentős, érdemi változás nem mutatkozik.

Az összefoglaló értékeléseket az Országos Meteorológiai Szolgálat adja ki, melyek a korábbi évekre visszamenőleg megtalálhatók az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat honlapján, a <https://legszenyezettség.met.hu/levegominoseg/ertekelesek/olm-ertekelesek> címen.

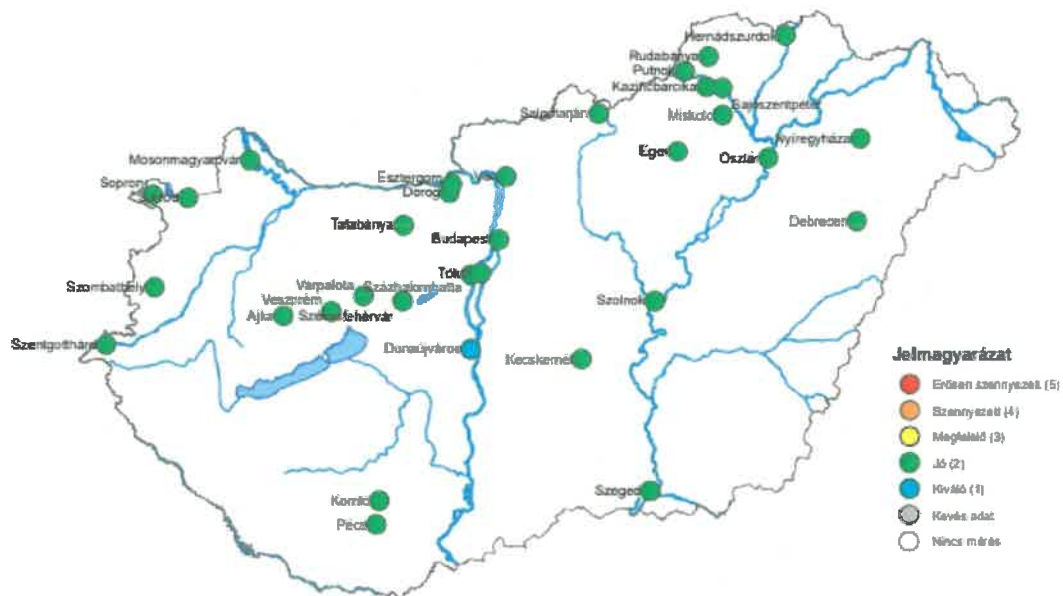
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2021. ÉVI KÉN-DIOXID SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

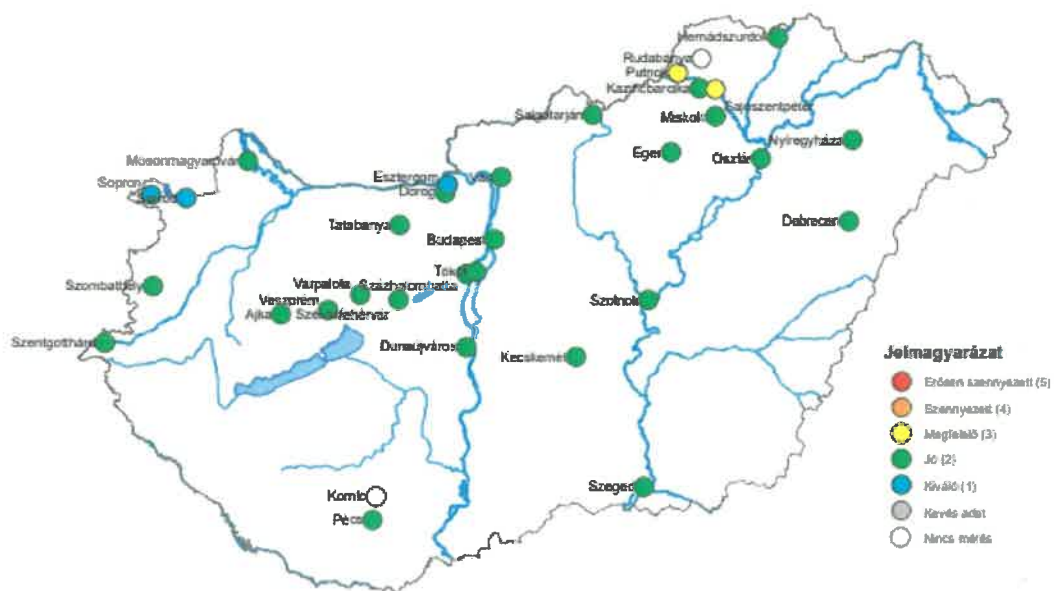
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2021. ÉVI NITRÓGÉN-DIOXID SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2021. ÉVI ÓZON SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2021. ÉVI PM₁₀ SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

VII. Zaj- és rezgésvédelem

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet (továbbiakban: Zr.) 4. § (1) bekezdése szerint Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört - a (3)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel - a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja. Az idei évben 1 db új zajkibocsátási határérték megállapítására érkezett kérelem.

A zaj elleni védelem helyi szabályairól szóló 4/2020. (II.21.) önkormányzati rendelete alapján, Várpalota Város Polgármestere 11 alkalommal adott közterületen tartott rendezvény hangosításához engedélyt.

A zajkibocsátási határértékek megállapítása során a Várpalota város helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének jóváhagyásáról szóló önkormányzati rendelet övezeti előírásait kell alapul venni. A leggyakoribb zaj- és rezgésvédelmi ügytípus jelenleg hatályos határértékeit az alábbi táblázatok mutatják be.

1. Üzemi és szabadidős tevékenységből származó zajterhelés

Az önkormányzathoz átlagosan évi néhány esetben érkezik panasz, mely során a közterület-felügyelők - akkreditált mérőműszerrel - meg tudják állapítani a panasz jogosságát, illetve eljárást tudnak kezdeményezni az eljáró hatóságnál. A gyakorlati tapasztalatok alapján a következő zajforrások a jellemzőek: belterületi kisebb üzemek tevékenysége, kereskedelmi egységek nagyméretű légkondicionáló egységének zaja, szórakozóhelyek zaja.

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

2. Ipari, mezőgazdasági, építési zajok

Ipari, mezőgazdasági eredetű zajok nem jellemzőek a védendő területen, köszönhetően annak, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen lecsökkent az ipari tevékenység mértéke a városban. A

terhelés kedvező mértékéhez az is hozzájárul, hogy az aktív ipari tevékenységet végző vállalkozások jellemzően nem a városias beépítettségű területeken létesítették telephelyeiket. A mezőgazdasági eredetű zaj alacsony mértékének szintén hasonló tényezői vannak, viszonylag kevés mezőgazdasági terület van a város külterületén, illetve ezek megközelítő útvonalai csak kis mértékben érintik a lakott részeket. 2022 esztendőben – az előző esztendőhöz hasonlóan - az építőipari tevékenység (útépítés, járdaépítés, egyéb burkolatok készítése) a város több pontján is jellemzően megnövekedett.

Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM, megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

3. Közlekedési eredetű zajok

Zaj-és rezgésvédelmi szempontból a 2018. év első felében átadásra került 8-as számú elkerülő út nagyságrendekkel csökkentette a közlekedési eredetű zajterhelést.

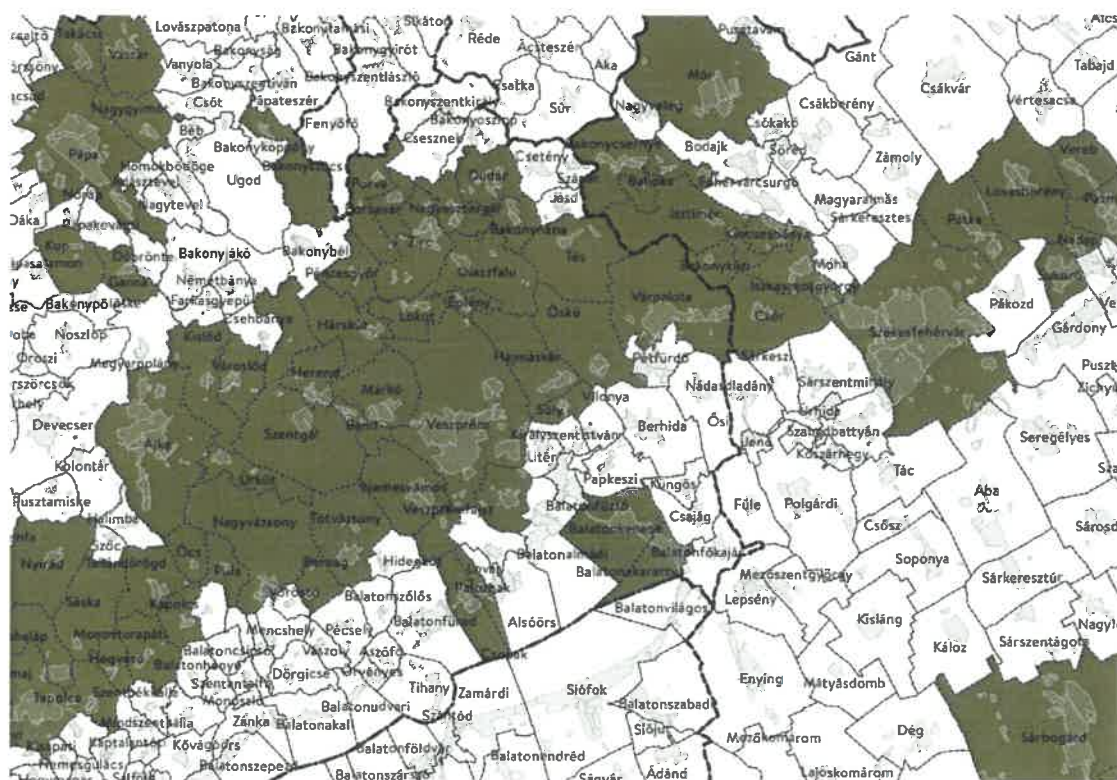
A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22- 06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület	60	50	65	55	65	55

	(nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület						
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

4. Katonai lőtérrel összefüggő zaj-, és rezgésvédelmi ügyek

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak. E törvényi alkalmazásban a *honvédelmi és katonai célú terület övezet*: az OTRT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelyben a Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződésekben vállalt köteleességek teljesítéséhez és a Magyar Honvédség alapfeladatainak rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű ellátásához szükséges építmények elhelyezésére vagy katonai tevékenységek végzésére szolgáló területek találhatók.

- Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések
- Alaptérképi elemek
- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa
- Települési térség

Az idei esztendőben végrehajtott nagyszabású hadgyakorlatokról, lakosságot érintő katonai feladatokról, a jelentősebb csapatmozgásokról és a lakosság nyugalmát befolyásoló rendezvényekről a katonai szervezet vezetője tájékoztatta a helyi védelmi bizottságot, valamint a helyi önkormányzatot.

Ezekben a kérdésekben Önkormányzatunk nem rendelkezik zajvédelmi hatáskörrel. Az esetlegesen okozott károkat az MH Bakony Harckiképző Központhoz kell megküldeni, mely során a Magyar Honvédség feladatainak ellátásával összefüggő nemzetközi kártérítési ügyekkel kapcsolatos eljárás részletes szabályairól szóló 276/2008. (XI. 21.) Korm. rendelet ad iránymutatást.

VIII. Épített környezet

1. Az egyes térségi fejlesztési igények támogatásáról szóló 1746/2020. (XI. 11.) Korm. határozat alapján Várpalota Város Önkormányzata 700 millió forint támogatást kapott, melyből több út-, járda és parkoló fejlesztése történt meg a 2021-es esztendő során. A forrás 2022-ben történő felhasználása, az abból megvalósuló fejlesztések az alábbiak:

Fehérvári út 3209/1 hrsz. ingatlanon tanuszodához parkolók építése közvilágítással

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út építése járulékos munkákkal	775 m2
térkő burkolatú parkoló építés	638 m2
járda felújítás térkő burkolattal	175 m2
közvilágítási kandeláber elhelyezése szerelvényekkel	7 db
közvilágítási lámpatest elhelyezése szerelvényekkel	8 db

Újlaky utca járda felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	375 m2
--	--------

Tábormező utca É-D irányú járdaszakasz felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	236 m2
--	--------

2. Közel 13,5 millió forint saját forrásból valósult meg a Városi Piaccsarnok és a Polgármesteri hivatal épülete mögötti murvás terület térkövezése, lépcsők felújítása és a piac hátsó bejáratának megközelítését biztosító útszakasz a felújítása.

Főbb mennyiségek:

térkő burkolat építés:	274 m2
aszfaltburkolat építése:	30fm

3. Elkészült városunk egyik neuralgikus pontjának, a Várpalotai Buszpályaudvar – Penny - Alsóvárosi-temető csomópontjában tervezett körforgalom terve.

Várpalota, 2022. november 7.

Campanari-Talabér Márta
polgármester

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2022. december 8-i ülésén a Polgármester előterjesztése alapján az alábbi határozatot hozta:

**.../2022. (XII. 8.) képviselő-testületi
h a t á r o z a t :**

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete *a környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján készült, a település 2022. évi környezeti állapotáról szóló előterjesztést elfogadja.

A Képviselő-testület felkéri a Gazdasági Bizottság elnökét, hogy az előterjesztésben foglaltakról a lakosságot az évi rendes közmeghallgatáson keresztül tájékoztassa.

Határidő: a döntés megküldésére azonnal
Felelős: Campanari-Talabér Márta polgármester
Végrehajtásban közreműködik: Bérczes Beáta jogi előadó

Várpalota, 2022. december 8.

Campanari-Talabér Márta
polgármester

dr. Ignác Anita Éva
jegyző